

Møte onsdag den 19. desember kl. 10

President: J ø r g e n K o s m o

D a g s o r d e n (nr. 34):

1. Spørretime
- muntlig spørretime
2. Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001 (Innst. S. nr. 73 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 32 (2001-2002))
3. Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Morten Lund om å opprette en ordning med skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet av ikke-kommersiell karakter (Innst. S. nr. 70 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:20 (2001-2002))
4. Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en skatteavtale mellom Norge og Chile, underskrevet i Santiago den 26. oktober 2001 (Innst. S. nr. 69 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 33 (2001-2002))
5. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens undersøkelse av saksbehandlingstider for klagesaker vedrørende merverdiavgift og investeringsavgift (Innst. S. nr. 58 (2001-2002), jf. Dokument nr. 3:11 (2000-2001))
6. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statsrådets protokoller for tidsrommet 1. januar–30. juni 2001 (Innst. S. nr. 60 (2001-2002))
7. Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om embetsutnemningar m.m. 1. juli 2000–30. juni 2001 (Innst. S. nr. 59 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 5 (2001-2002))
8. Innstilling fra næringskomiteen om Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Svea Nord-prosjektet (Innst. S. nr. 67 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 2 (2001-2002))
9. Referat

Presidenten: Representanten Ågot Valle vil fremsette et privat forslag.

Ågot Valle (SV): På vegne av May Elisabeth Hansen, Øystein Djupedal, Eli Sollied Øveraas og meg selv fremmer jeg forslag om å gi NRK fritak for merverdiavgift, nullsats.

Presidenten: Representanten Odd Roger Enoksen vil fremsette et privat forslag.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil få fremme forslag om tiltak for like drivstoffpriser i hele landet. Det er et forslag som er tilsvarende det som ble fremmet av sentrumsregjeringen i sin tid.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten foreslå at formiddagsmøtet – om nødvendig – fortsetter utover den reglementsmessige tid kl. 15.00 til dagens kart er ferdigbehandlet. – Ingen innvendinger er kommet mot det, og det anses vedtatt.

Så vil presidenten foreslå en endring på dagens kart av hensyn til behandlingen i salen. Presidenten foreslår at sakene nr. 5, 6 og 7 går ut, og at de settes opp for behandling i et senere møte, sannsynligvis den 10. januar. – Ingen innvendinger er kommet, og det anses vedtatt.

S a k n r . 1

Spørretime
– *muntlig spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at følgende regjeringsmedlemmer vil møte til muntlig spørretime:

- statsminister Kjell Magne Bondevik
- statsråd Victor D. Norman

De annonserte regjeringsmedlemmer er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg. –

Vi begynner med første hovedspørsmål, fra representanten Jens Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A): Siden dette er det siste møte før jul, vil jeg gjerne ønske statsminister Kjell Magne Bondevik og statsråd Victor D. Norman en god jul og en fredelig jul.

Så har jeg et spørsmål til statsministeren, og det er knyttet til barnehager. Både Regjeringen og Arbeiderpartiet er opptatt av å senke prisene drastisk, om lag en halvering av foreldrebetalingen i barnehager, og sørge for at alle som ønsker det, får plass i barnehage. Arbeiderparti-regjeringen anslo at vi trengte over 40 000 nye barnehageplasser, og at vi måtte bruke godt over 5 milliarder kr de nærmeste fire årene for å nå det målet. Bondevik-regjeringen er uklar i dette spørsmålet. Man lover ikke at det skal bli 40 000 nye plasser, og man lover ikke å bruke over 5 milliarder kr. Det er prisen det koster, uansett modell for finansiering.

Mitt spørsmål til statsminister Kjell Magne Bondevik er: Står man fast ved løftet om å sikre alle barn som ønsker det, barnehageplass, og om lag en halvering av foreldrebetalingen?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Først får jeg vel kvittere til Arbeiderpartiets parlamentariske leder med et ønske om en god og ikke minst fredelig jul.

Når det gjelder spørsmålet om barnehagesatsingen, er mitt svar ja. Regjeringen står fast på målsettingen om full

behovsdekning og en reduksjon av prisene ned til om lag det nivået som representanten Stoltenberg nå nevnte.

Hvor mange plasser dette vil kreve, er foreløpig usikkert. Det som er avgjørende, er ikke den prosenten en anslår når det gjelder dekning av årskull osv. Det avgjørende er det reelle behovet. Og vi ønsker å stimulere til en barnehageutbygging som gjør at alle som ønsker en barnehageplass, skal få det, uansett hvilket antall nye plasser det måtte kreve.

Det er også Samarbeidsregjeringen som har tatt et grep, noe Arbeiderpartiet aldri gjorde, for å sikre at prisene skal gå skikkelig ned, ikke bare i de offentlige barnehagene, men også i de private barnehagene, som utgjør en veldig stor del av barnehetilbudet, ved at vi har gått inn for og nå skal legge til rette for at det offentlige tilskuddet skal samles i én pott og gå direkte til barnehagene, også til de private som er godkjent. I dag er det som kjent slik at mange private barnehager ikke får kommunal støtte, bare statstilskudd. Det betyr at prisene i mange av disse private barnehagene er høye. Skal vi sikre at prisene går ned også der, må vi ha et finansieringssystem som gjør at de får både statstilskudd og kommunaltilskudd. Det kan vi bare sikre gjennom én offentlig støtteordning. Det har Samarbeidsregjeringen tatt et grep for å få til. Det gjorde ikke Arbeiderpartiet så lenge de satt i regjering.

Jens Stoltenberg (A): For det første er det slik at det Arbeiderpartiet har gått inn for, er å øke statstilskuddet, som går uavkortet både til private og kommunale barnehager. Uavhengig av finansieringsmodell anslår man at vi trenger noe slikt som 40 000 nye plasser og godt over 5 milliarder kr ekstra for å sørge for full barnehagedekning og en halvering av foreldrebetalingen.

Tidligere, da man ikke gikk inn for så drastiske reduksjoner i prisene, anslo man at det ville holde med 10 000–12 000 plasser. Nå er det en drastisk økning i behovet, fordi vi går inn for reduserte priser, både Regjeringen og Arbeiderpartiet.

Problemet er at Regjeringen ikke forplikter seg til å sikte mot å jobbe for å få det nødvendige antall nye barnehageplasser, og da blir dette på nytt et tomt barnehageløfte. Nå var vi i gang, med godt over 1 milliard kr i budsjettet for 2002. Men for å sikre full barnehagedekning må det følges opp med omtrent like mye hvert eneste år framover. Og jeg hører at Bondevik i svaret sitt i dag er uklar på dette punktet.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er det ingen grunn til. Statsministeren er helt klinkende klar: Vi har det samme mål som det jeg tror Arbeiderpartiet har, full behovsdekning. Da er det ikke et tall som er interessant, men at det blir en reell behovsdekning. Det behovet kan også variere noe fra kommune til kommune. Så vi akter å fortsette barnehageutbyggingen i høyt tempo inn til alle som ønsker barnehageplass, får det.

Før Samarbeidsregjeringen tiltrådte var det mange skremselsutspill, bl.a. fra Arbeiderpartiet, om at denne regjeringen sikkert ikke kom til å opprettholde arbeider-

partiregjeringens store satsing på barnehager. Da vi tiltrådte og la fram vårt reviderte budsjett, opprettholdt vi den store satsingen, og vi er innstilt på også å fortsette i et høyt tempo, for å sikre full behovsdekning. Og målet er som kjent at det skal det være innen 2003.

President: Det blir oppfølgingsspørsmål – Trond Giske.

Trond Giske (A): Jeg er litt usikker på om de som har oppfølgingsspørsmål, også skal slutte seg til julehilsenene, eller om det er nok at parlamentarisk leder har kommet med dem. Vi får tro at det er tilstrekkelig.

Det er helt riktig, som statsministeren sier, at det vesentlige er at det er nok barnehageplasser, prosenten er lite vesentlig. Men når man lager et statsbudsjett, lager planer og legger opp til en utbygging, må man jo ha et måltall å gå etter. Arbeiderpartiregjeringen hadde lagt opp til at vi skulle bygge 10 000 plasser hvert år framover – 5 milliarder kr. Det barne- og familieministeren sa under budsjettdebatten i Stortinget om en reduksjon av målet fra 80 pst. til 70 pst. dekning, betyr i realiteten at Regjeringens ambisjon etter 2002 er 2 000–3 000 plasser hvert år. Og statsministeren må være nøyaktig: Hvor mange plasser har man som mål å bygge ut i årene etter 2002?

I tillegg hadde Arbeiderpartiet som mål at fra 2006 skulle alle barn få en lovfestet individuell rett til barnehageplass. På dette punkt var også barne- og familieministeren uklar, og det skal bli interessant å høre om statsministeren står fast på målet om en rett for alle til barnehageplass fra 2006.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg synes oppriktig talt at debatten om 80 eller 70 pst. er mindre interessant. Det avgjørende og det interessante er at alle som etterspør en barnehageplass, får det. Om prosenten til slutt viser seg å være 80, 75 eller 70 – eller kanskje 85 for den saks skyld – er mindre interessant. Hvis det er noen som står i kø og ikke får plass, hjelper det ikke om det er bygd ut 80 pst. heller. Poenget for denne regjering er at vi vil fortsette utbyggingen i et høyt tempo for å sikre at alle barn som ønsker barnehageplass, skal få det, slik at det blir en reell valgfrihet mellom barnehageplass og kontantstøtte. Den reelle valgfriheten er jo Arbeiderpartiet imot, fordi de har vært imot å gi et tilbud om kontantstøtte.

Lovfesting kan absolutt være aktuelt, men det avgjørende nå er at alle får barnehageplass. Det hjelper ikke med en lovparagraf hvis en ikke har et tilbud å gi. Og det er denne regjeringen fast bestemt på å gi.

Presidenten: Øystein Djupedal – til oppfølgings-spørsmål.

Øystein Djupedal (SV): Jeg skulle gjerne si at jeg var beroliget av statsministerens forsikring om at ambisjonen står fast, men det er litt påfallende å legge merke til at denne regjeringen, som den første regjering, nå ned-

(Djupedal)

justerer det anslaget man antar at full barnehagedekning er. Dette er det vanskelig å tolke annerledes enn at man har lavere ambisjoner på dette området enn det man tidligere har hatt. Hvis man også ser i Sem-erklæringen, skriver man der at man ønsker full barnehagedekning, i tråd med det stortingsflertallet for lenge siden har vedtatt. Men det man ikke skriver, er at man har en forpliktelse når det gjelder hvor mye en barnehageplass skal koste. Der hadde ikke minst statsministerens eget parti i valgkampen en meget høy profil, der man gikk ut til landets barnehagebarnforeldre og sa at vi skal ned på et gjennomsnitt på 1 500 kr pr. plass – som jeg mener å huske var ambisjonen til Kjell Magne Bondeviks parti.

Så legger jeg merke til at dette overhodet ikke følges opp, og det virker nå som om den gjensidige fokuseringen når det gjelder dette, er på kontantstøtten. Kontantstøtten er det som er løsningen på dette, ikke det at man skal få en reduksjon i barnehagesatsen.

Min veldig klare utfordring til statsministeren er da: Er det virkelig slik at man ikke har den ambisjonen? For dette står ikke i Sem-erklæringen (presidenten klubber). I Sem-erklæringen står det kun at man ønsker rimeligere barnehageplasser.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, den ambisjonen står fast, og det er galt når Djupedal sier at det ikke gjøres noe for å redusere prisene. Det er en betydelig økning av statstilskuddet i budsjettet for neste år, nettopp for å få ned prisene.

Det måtte en samarbeidsregjering til for å få tatt et grep for at også prisene i private barnehager skal sikres å gå ned. Det var det ikke med det gamle systemet, der en var avhengig av kommunenes velvilje når det gjelder kommunetilskudd. Her tror jeg kanskje at SV og Samarbeidsregjeringen er mer på linje enn det Arbeiderpartiet og Samarbeidsregjeringen har vært.

Når det gjelder utbyggingstakten, har vi ikke lavere ambisjoner enn det vi har sagt i Sem-erklæringen, og det som jeg nå har gjentatt: full behovsdekning. Om da prosenten blir 85, 80 eller 75, er for meg mindre interessant. Det avgjørende er at de foreldre som ønsker en barnehageplass for sine barn, skal få det. Og det er litt underlig nå å se hvordan kritikken fra opposisjonen kom. I forbindelse med at vi tiltrådte var det en forhåndskritikk av at en ikke kom til å opprettholde satsingen (presidenten klubber). Men så gjorde vi det. Nå prøver en å flytte kritikken over på et mer teoretisk nivå (presidenten klubber igjen).

Presidenten: Presidenten har tre til oppfølgings-spørsmål. Det er Siv Jensen, det er Eli Sollied Øveraas, og det er Karita Bekkemellem Orheim. Da kan ikke presidenten slippe til flere til oppfølgingsspørsmål. Og så må presidenten be alle deltakerne om å respektere taletiden.

Siv Jensen – til oppfølgingsspørsmål.

Siv Jensen (FrP): Som vi vet er det de private barnehagene som har stått for den største tilførselen av nye

barnehageplasser de siste årene. For en tid tilbake stod de tre regjeringspartiene sammen med Fremskrittspartiet i Stortinget om å foreslå skatteincentiver for arbeidsgivere som betalte operasjoner for sine ansatte. Kunne det tenkes at Regjeringen ville vurdere å tenke litt nytt også når det gjaldt barnehagetilbudet, slik at man kunne vurdere en skatteincentivordning for bedrifter som bygde barnehageplasser for barna til sine ansatte?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det har vi ingen planer om, men det er klart at kommer det et velbegrunnet forslag eller en velbegrunnet idé, skal vi ta dette til positiv vurdering. Men det denne regjeringen vil foreslå, og som jeg har varslet, er at vi skal lette situasjonen for mange private barnehager som ikke får kommunalt tilskudd, ved at de skal få hele det offentlige tilskuddet samlet i én pott. Det tror jeg vil bedre situasjonen for veldig mange private barnehager, men det vil først og fremst bedre situasjonen for foreldre som har barn i private barnehager. Det var det altså denne regjering som tok initiativet til. Det er et virkemiddel for å få ned prisene, ikke bare i de offentlige barnehager, men i alle barnehager.

Presidenten: Eli Sollied Øveraas – til oppfølgings-spørsmål.

Eli Sollied Øveraas (Sp): Statsministeren sa at Regjeringa vil innføre ei ny tilskotsordning for dei private og dei kommunale barnehagane. Det betyr at kommunane i vesentleg grad mistar overføringar frå det offentlege, overføringar som skal gå til barnehagesektoren.

Eg veit at det er barnehagebarn med store behov som ikkje kjem inn under omgrepet «funksjonshemming», og som dermed ikkje er prioriterte ved inntak. Desse barna, med psykosomatiske sjukdomar, talefeil, problem som kan kome av mishandling, har i all hovudsak barnehageplass i dei offentlege barnehagane. Desse barna krev ekstra ressursar, og det er kommunane som har ansvaret for det totale barnehagetilbodet.

Kva vil Regjeringa gjere ved innføringa av det som eg vil karakterisere som stykkprisfinansiering? Skal ein instruere dei private barnehagane om å ta inn desse barna? Og kven er det som skal dekkje dei kostnadene som går utover stykkprisfinansieringa?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: For det første gjelder dette private barnehager som er godkjente. De skal jo godkjennes på visse kriterier. For det annet betyr ikke dette at kommunene får mindre penger til disposisjon for de offentlige barnehagene. Det tilskuddet som går til kommunene når det gjelder barnehagesektoren, skal gå til barnehagene og bare til barnehagene. Kommunene vil jo få like mye som før til alle de kommunale barnehagene. Poenget med denne tilskuddsordningen er at også private barnehager som er godkjente, skal få det samme offentlige tilskuddet som de kommunale for å få ned prisene.

Jeg har vanskelig for å skjønne at Senterpartiet skulle være imot at de som sender barn til private barnehager,

som utgjør en så stor del av barnehagetilbudet i dag, ikke skal være sikret tilsvarende prisreduksjoner som i de offentlige. Det ville overraske meg storlig. Det er bare gjennom å ta et slikt grep at en har muligheten for å få det til.

Presidenten: Karita Bekkemellem Orheim – siste oppfølgingsspørsmål.

Karita Bekkemellem Orheim (A): Jeg vil også ønske statsminister og mørebenkkollega Bondevik en riktig god jul.

Jeg må nok si at jeg synes Bondevik i dag går rimelig langt når det gjelder å gi karakteristikker av den tidligere Stoltenberg-regjeringen og det som skjedde på dette feltet, i hvert fall når vi kjenner forhistorien, for forhistorien er jo at da Bondevik sist gang hadde ansvaret, falt barnehageutbyggingen i dette landet som en stein. Det har aldri skjedd mer på dette feltet enn etter at Stoltenberg tok over makta. Det ble lagt inn mer penger. Vi kan godt snakke om 70 eller 80 pst. behovsdekning, men det som er det avgjørende, er jo hvor mye penger vi legger inn i denne sektoren.

Vi vet at det er mange i dag som ikke har mulighet til å søke om en barnehageplass fordi prisen er for høy. Derfor er det viktige politiske spørsmålet her, som Stoltenberg også stilte, om Bondevik er villig til å legge inn 5 milliarder kr, slik at vi får til en halvering av pris.

Så har jeg også lyst til å utfordre Bondevik med et konkret spørsmål: Betyr dette at han vil ta ut 3 milliarder kr i kommuneproposisjonen som han kommer til å legge fram til våren?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg returnerer gjerne julehilsenen til min gode Møre- og Molde-kollega, Karita Bekkemellem Orheim.

Det er nok dessverre ikke fullt så enkelt som hun sa, at det avgjørende for barnehageutbyggingen er hvor mye penger en legger inn i budsjettet. Vi har jo sett under skiftende regjeringer at det har vært bevilget et visst antall milliarder til barnehageutbygging, og så har ikke barnehageutbyggingen i kommunene eller i privat sektor vært stor nok i vedkommende budsjettår til at de pengene har blitt brukt opp. Det er ikke slik at bare budsjettet betyr noe. Det er utbyggingsviljen i kommunene og i privat sektor som avgjør hvor mange fysiske barnehageplasser som rett og slett blir bygd. Det tror jeg ikke minst Bekkemellem Orheim har erfaring med som statsråd i angjeldende departement.

Men vi står fast ved det jeg har sagt. Vi ønsker en reell, full behovsdekning, uansett hvilken prosent det skal innebære, og vi har en ambisjon om en halvering av barnehageprisene etter hvert. Der tror jeg Arbeiderpartiet og samarbeidspartiene står sammen, og vi har tatt et grep for å få det til i alle barnehager, ikke bare i de offentlige.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne stille spørsmål til statsministeren.

I dag kom det en melding i nyhetene på radio om at bensinstasjoner vil komme til å bli nedlagt på grunn av at fraktutjevningsordningen på bensin og autodiesel er fjernet. Fra før vet vi at vi kan få en kostnadsøkning på opp til 50 øre literen i enkelte områder.

Statsråd Victor D. Norman uttalte i den forbindelse at noen må betale kostnadene, at det får være grenser for hva man skal subsidiere. For meg er ikke dette å betrakte som subsidiering, men som utjevning av avstandskostnader. Jeg vil spørre statsministeren på et generelt grunnlag: Holder denne regjeringen fast ved prinsippet om at det er en målsetting å utjevne avstandskostnader? Eller er statsministeren enig med sin statsråd i at det får være grenser?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Forskjellen når det gjelder avstandskostnader, bør generelt utjevnes. Men når det gjelder meldingen i dag om at bensinstasjoner er truet av nedleggelse på grunn av dette, stiller jeg meg mildt sagt ganske undrende til det. Sannheten er at bensin også i distriktene er billigere i dag, og den blir billigere neste år enn den var for et år tilbake. Det er sannheten, fordi bensinavgiftene er redusert. Prisen blir altså lavere, selv med bortfallet av en fraktutjevningsordning som var veldig lite treffsikker. Folk i distriktene vil derfor kjøre billigere til neste år enn det de gjorde for ett år tilbake. Det er sannheten.

Jeg hørte på radio i dag en representant fra SV som uttalte seg veldig sterkt mot dette. Men så vidt jeg vet, var vel SV imot å sette ned bensinavgiften og ville dermed i realiteten gått inn for en høyere pris også i distriktene enn det som nå blir tilfellet.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det er riktig som statsministeren hevder, at bensinprisene går ned, men at forskjellene øker.

Jeg vil gjerne stille et oppfølgingsspørsmål til statsråd Norman. Vi har helt siden den nye energiloven kom i 1990, hatt et system med utjevning av energiprisene, hvor man betaler den samme strømpris uavhengig av om man bor i den kommunen kraften blir produsert, eller om man bor i hovedstaden – en selvfinansierende fraktutjevningsordning hvor samtlige forbrukere er med på å betale fraktkostnadene.

Mener statsråden at også denne ordningen kommer inn under begrepet «det får være grenser for hva man skal subsidiere»? Eller ønsker statsråden å opprettholde denne ordningen?

Statsråd Victor D. Norman: Jeg vil først gjøre oppmerksom på at representanten Enoksen siterte meg feil. Det jeg sa, var at alle reelle kostnader på en eller annen måte må dekkes – jeg refererte ikke spesielt til akkurat fraktkostnader. Vi kan ikke innføre et system hvor alle kostnadsforskjeller i samfunnet dekkes gjennom offentlige subsidier.

Når det gjelder det generelle spørsmålet om avstandskostnader, er jeg helt enig med statsministeren i at det er et mål at vi skal få ned avstandskostnadene i Norge så langt som mulig. Fraktutjevningordninger kan være et hensiktsmessig virkemiddel i den forbindelse, men vi må samtidig være sikre på at de virker etter hensikten, og at kostnadene står i forhold til de resultatene vi oppnår. Tilfellet med frakttilskuddet på bensin er at det ikke oppfylles de kravene.

Presidenten: Tre representanter har tegnet seg til oppfølgingsspørsmål – Øystein Djupedal, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og Magnhild Meltveit Kleppa – og presidenten lar det bli med det.

Øystein Djupedal (SV): Jeg vil gjerne stille et spørsmål til statsminister Bondevik – som oppfølging.

Det er selvfølgelig riktig at SV ikke har gått inn for en generell reduksjon i bensinprisene, men vi har vært veldig klare på at vi ønsker en relativt lik pris over hele landet. Fraktutjevningen har altså fungert etter hensikten. De millioner kroner staten har bidratt med, gjør at bensinprisen relativt sett er mer lik enn den ellers ville ha vært i Distrikts-Norge.

Da denne saken sist var oppe i Stortinget – altså som egen sak, for den kom tre ganger under sentrumsregjeringen til Stortinget – foreslo sentrumsregjeringen med Bondevik i spissen, og med støtte av SV, en selvfinansierende fraktutjevningsordning, altså ikke en bevilgning over statsbudsjettet som den ordningen vi i dag har. Grunnen til at sentrumsregjeringen og SV gikk inn for dette den gangen, var at vi så at det kunne være fare for at ordningen kunne forsvinne dersom vi fikk et borgerlig flertall. Så ble det et borgerlig flertall med Kjell Magne Bondevik som statsminister, og så plutselig fjernes hele ordningen.

Mitt spørsmål til statsministeren er følgende: Står han fast ved det han tidligere mente om at man bør ha en selvfinansierende fraktutjevningsordning for å kompensere ulempene ved å frakte drivstoff til distriktsbensinstasjonene?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Først til innledningen av Djupedals spørsmål. Det interessante for folk i distriktene må jo være den reelle bensinprisen. SV har, så vidt jeg vet, gått imot reduksjonen i bensinavgiften. Om de kompensere noe av det igjen gjennom en fraktutjevningsordning, så er sannheten den at etter kuttet i bensinavgiften blir bensinen billigere i distriktene enn den var for ett år siden. Det er det nakne faktum, og det kan ikke Djupedal verken smile seg fra eller tale seg bort fra.

Når det gjelder spørsmålet om en selvfinansierende fraktutjevningsordning, ser vi gjerne på det. Da vi i den forrige regjering foreslo det, var det fordi vi heller ikke fant at gjeldende ordning var spesielt god og treffsikker. Det var en av grunnene til at man foreslo en annen modell, som stortingsflertallet dessverre avviste. Hvorvidt dette ville være mulig med et annet flertall nå, vet vi ikke!

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Statsministeren svarer jo helt på siden av spørsmålet. Kjernespørsmålet her er at bensinprisen i distriktene kommer til å være 50 øre høyere enn den er i dag, og den kommer til å være 50 øre høyere enn den er i sentrale strøk, fordi den fraktutjevningen man til nå har hatt, blir borte.

Bondevik I argumenterte sterkt for å utvikle fraktutjevningsordningen, og Bondevik II foreslår å stryke den helt. Dette er ikke bare et spørsmål om bensin, det er også et spørsmål om fyringsolje i de områdene som har dårligst klima. Det er også snakk om at prisen på frukt og grønnsaker øker med 1,25 kr pr. kilo i enkelte distrikter, og at prisen på melk øker med 20 øre pr. liter i enkelte distrikter som følge av det standpunkt Kristelig Folkeparti nå har tatt, men som de tidligere ikke hadde. Er dette en rimelig fordelingspolitikk?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Denne regjeringen står for en aktiv fordelingspolitikk. Det sentrumspartiene greide å presse Arbeiderpartiet til i fjor, nemlig å halvere matmomsen, gjør at matvareprisene i gjennomsnitt har blitt nesten 10 pst. billigere, også i distriktene. Det var Karl Eirik Schjøtt-Pedersen som finansminister i utgangspunktet imot, men han måtte bøye seg for partier i Stortinget. Det var god fordelingspolitikk at vi klarte å få Arbeiderpartiet med på det.

Når det gjelder fraktutjevningen for bensin, er effekten av dette fra 0 opp til 30–40 øre de fleste steder; noen steder kan det dreie seg om 50–70 øre. Men det er ikke vanlig med en virkning på 50 øre, som Schjøtt-Pedersen nå gav uttrykk for.

Det som nå er resultatet av den økonomiske politikken (presidenten klubber), nemlig en rentereduksjon på 0,5 pst., er også god fordelingspolitikk.

Presidenten: Det å respektere taletiden gjelder for alle.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det mest interessante spørsmålet for folk som lever og bur i distrikta, er ikkje bensinprisane, men om vi har ei regjering som framleis vil ha fraktutjammingsfond og andre ordningar for å avgrensa avstandskostnadene. Vi har ei regjering som så langt har profilert seg på skattelette, noko vi veit slår veldig skeivt ut og ikkje er til fordel for distrikta.

For få år tilbake hadde NRK eit program som hadde tittelen: Sogn og Fjordane, Noregs amme, som heilt tydeleg viste den verdistraumen som går frå distrikta til stor-samfunnet, og som viste vekselverknaden mellom by og land – om vi skal ha likeverdige levekår.

Har vi ei regjering i dette landet som er oppteken av å redusera avstandskostnadene, og som er oppteken av å halda busetjingsmønsteret ved lag?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det har vi. Det som jeg tror folk ute i distriktene er opptatt av, er sine reelle kostnader. Sannheten er at ved inngangen til 2002 vil folk i distriktene få billigere bensin enn for ett år tilbake, billigere mat enn for ett år tilbake, billigere fly-

reiser enn det var for ett år tilbake, vil komme i 2002, og de vil få billigere lån ved en rentereduksjon. Bare den halve prosenten i rentenedsettelse betyr 400 mill. kr i økt handlingsrom for norske kommuner. Det er dette jeg tror folk i dagliglivet vil være opptatt av.

Regjeringen vil føre en aktiv distriktspolitikk. Det har vi også markert i budsjettet ved å øke veibevilgningen og ved å bedre de økonomiske rammebetingelsene, ikke minst for små og mellomstore bedrifter som vi har så mange av utover i distriktene.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg har også et spørsmål til statsministeren. Når flere av de ledende arbeiderpartipolitikerne er så interessert i fred, fordragelighet og forsoning i dag, vil også jeg i likhet med dem få lov til å ønske statsministeren en riktig god jul og et fredfullt nytt år.

Så vil jeg gjerne spørre om økonomien og bruk av oljepenger, som statsministeren er sterkt opptatt av, særlig når det gjelder den såkalte handlingsregelen. Han sier at man ikke må bruke mer enn så og så mye oljepenger. For inneværende år viser det seg at man ikke har fulgt opp alt det som var meningen i løpet av året, for man har faktisk krevd inn et betydelig høyere beløp i skatter og avgifter enn det man la opp til, ca. 15 milliarder mer. Man har krevd inn mer reelt sett enn det man planla i skatter og avgifter fra det norske folk. Er det et prinsipielt syn hos Regjeringen at man på slutten av året ikke kan gjøre endringer når det gjelder disse pengene i form av å redusere noe på det skatetrykket man har, altså å refundere noen av de skattepengene som man har tatt inn, som man egentlig ikke hadde planlagt å ta inn?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg må også takke Carl I. Hagen for ønsket om en god jul og et fredfullt nytt år. Det siste kan ikke minst Hagen selv bidra til. Jeg ønsker også Fremskrittspartiets parlamentariske leder både god jul og godt nytt år, og mest mulig fredfullt både innenriks og utenriks.

Når det gjelder bruk av oljepenger, er det to elementer som der er viktige. Det ene er at vi ikke bruker mer enn realavkastningen, slik at vi ikke spiser av det som skal være velferdsgrunnlaget for kommende generasjoner. Det er en viktig argumentasjon bak handlingsregelen. Det andre viktige elementet når det gjelder bruk av oljepenger, er hva norsk økonomi har kapasitet til å tåle, uten at en skal få en pris-, lønns- og deretter renteøkning. Der er vår vurdering at budsjettet for 2001 ble slik, også nå ved utgangen av året etter nysalderingen, at det har vært tilpasset den økonomiske utvikling. Det ser vi ved at vi nå har fått den første av forhåpentligvis flere rentereduksjoner. Vi har et rentenivå i Norge som ligger betydelig over gjennomsnittet i Europa. Vi bør lenger ned. Det har vi nå startet på, og det er viktig at vi derfor ikke slipper mer penger ut i norsk økonomi enn det kapasiteten tilsier.

Det betyr at jeg heller ikke er tilhenger av at en på slutten av året skal begynne å redusere skattesatsene.

Grunnen til den økte skatteinngangen er en økonomisk aktivitet som gjør at det har kommet mer inn i statskassen i form av skatter og avgifter, uten at en på slutten av året dermed har økt skatte- og avgiftssatsene. Derfor synes jeg heller ikke det er riktig å redusere satsene selv om inngangen blir større. Men for neste år er det jo, som Carl I. Hagen utmerket godt vet, en betydelig skatte- og avgiftslettelse som folk flest vil nyte godt av.

Carl I. Hagen (FrP): Når det gjelder statsministerens påpeking av at jeg muligens kan bidra til om han får et fredfylt år, vil jeg gjerne replisere at mitt eventuelle bidrag i så måte også vil komme litt an på statsministerens oppførsel og statsministerens politiske standpunkter. Det er nok en gjensidig avhengighet som jeg håper statsministeren husker på.

Så sier statsministeren at man ikke må bruke mer enn så og så mye oljepenger på grunn av avkastningen. Sannheten er vel at det omtrent ikke er brukt noen oljepenger i det hele tatt i 2001. Man la opp til å bruke 12 milliarder kr i det opprinnelige budsjettet, og det er blitt brukt 11,4 milliarder kr mindre enn planlagt. Da har det vært rom i økonomien som man likevel har trukket inn i statskassen. Det er altså ting man kan gjøre når man får mer penger mellom hendene. Vi har bl.a. påpekt at det også i Norge er et fattigdomsproblem. Ville det ikke da være naturlig at man brukte noen av disse midlene til å gjøre livet noe bedre for dem som sliter aller mest nå før jul?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Vi er fullstendig klar over at hvor fredelig det blir neste år, i hvert fall innenriks, avhenger av Regjeringens og statsministerens oppførsel. Det tenker vi på hver dag. Vi tenker på Stortinget hver dag, det kan jeg forsikre representanten Hagen om. Og da tenker vi bl.a. også på Fremskrittspartiet, som er et viktig parti i Stortinget.

Når det gjelder rom i økonomien, tenker jeg ikke bare på at en holder seg innenfor handlingsregelen og ikke bruker mer enn realavkastningen av petroleumsfondet, men også på at rom i økonomien ikke minst går på hva vi har kapasitet til. Vi har fortsatt et ganske stramt arbeidsmarked. Vi er opptatt av å skape større rom i økonomien, også ved å ha en kontrollert økt arbeidsinnvandring. Det vil gjøre det lettere å bruke mer penger til å investere i fornuftige formål, uten at lønninger, priser og dermed renten skyter fart.

Det å begynne å forandre på skatter og avgifter i desember måned, anser jeg ikke som klokt. Fattigdomsproblemet er vi aktivt opptatt av å bekjempe, og vi har lagt inn 250 millioner kr mer i neste års budsjett, enn det Stoltenberg-regjeringen foreslo.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Siv Jensen.

Før jeg slipper Siv Jensen til, vil jeg si at jeg skjønner godt at representantene er opptatt av tanker om hverandre. Presidenten for sin del er mest opptatt av taletiden for øyeblikket.

Siv Jensen (FrP): Jeg skal forsøke å holde den.

Det er interessant å høre statsministeren begrunne endringer i nysalderingen med realavkastningen på petroleumsfondet, og hva norsk økonomi tåler.

Da Fremskrittspartiet stilte Regjeringen spørsmål om å se endringsanslagene i nysalderingen i relasjon til handlingsregelen, fikk vi som svar at handlingsregelen var uvesentlig for denne nysalderingen, rett og slett fordi den ikke var fullt ut operativ for inneværende år. Det Regjeringen dermed har forholdt seg til, er ikke handlingsregelen, men de tidligere strukturelle oljekorrigerende underskuddsbetragtningene som vi brukte.

Realiteten er at vi for 2001 først vedtok å bruke ca. 12 milliarder kr av oljeformuen. For ett år siden sa man at det var svært ansvarlig, at budsjettet var svært balansert og at dette var svært riktig. Og det var også et saldert budsjett, som statsministeren selv var med på å skape flertall for. Så hadde vi revidert. Da var beløpet sunket til 3,7 milliarder kr, og nå er det sunket til null. Hvordan kan statsministeren forklare det?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Forklaringen på det er at det har vært en betydelig større skatte- og avgiftsinngang, uten at en økte satsene på grunn av den økonomiske aktiviteten, som er høy.

Men det som er viktig nå i den økonomiske politikk, er å ha stabilitet og langsiktighet og å skape tillit i markedet, slik at vi kan få en fortsatt rentenedgang. Hvis vi rett før jul skulle begynne å endre på det økonomiske opplegget for det året som snart er omme, ville ikke det være tillitskapende, og det ville ikke skape den stabiliteten som er nødvendig for å få ytterligere rentereduksjon.

Og siden presidenten har sett strengt på meg et par ganger når det gjelder taletiden, skal jeg da imøtekomme ham nå ved å avslutte lenge før tiden er ute.

Presidenten: Der tok presidenten igjen det tapte. Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg tror jeg heller sender statsministeren et hyggelig julekort og bruker taletiden her til å snakke om den meget alvorlige situasjonen i Midtøsten.

Jeg lurer på hva som egentlig er Kristelig Folkepartis og Regjeringens holdning i forhold til den konflikten som pågår. Grunnen til at jeg undrer meg veldig, er at «Folkets Framtid», Kristelig Folkepartis eget organ, i sin artikkel den 7. desember har en meget lite flatterende tegning av president Arafat, som en rotte, og en tendensiøs artikkel i forhold til balansen mellom palestinske og israelske interesser. Men fra svært mange andre hold er det jo nå mange som protesterer mot at Israel, som er en okkupasjonsmakt, undergraver president Arafat, som er palestinerne lovlig valgte leder. Jeg vil gjerne vite hva statsministeren mener om Sharons undergraving av palestinske myndigheter, deres aksjoner i palestinske områder, og om statsministeren mener at Israel er en okkupasjonsmakt.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det skulle være unødvendig av representanten Kristin Halvorsen å etterlyse Regjeringens holdning. Den har både utenriksministeren og statsministeren selv flere ganger gitt klart uttrykk for, også når det gjelder Israels forhold til Yasir Arafat. Vår oppfatning er den samme som Kristin Halvorsen gav uttrykk for. Han er palestinerne lovlig valgte leder. Og jeg mener det er uklokt – og har gitt uttrykk for det – at Israel for øyeblikket forsøker å erklære ham som irrelevant. Det er det etter mitt syn ikke grunn til. Men vi har også gitt uttrykk for, og det vil jeg fastholde, at president Arafat burde og kunne ha gjort mer for å arrestere kjente terrorister, som han, så vidt jeg vet, også har fått en liste over. På den måten kunne han forhåpentligvis ha hindret eller i hvert fall redusert den eskaleringen av vold som vi nå har hatt gjennom de mange terroraksjonene fra palestinsk side.

Men jeg har også gitt uttrykk for overfor statsminister Sharon direkte at jeg synes Israel for lengst burde ha avsluttet sine angrep mot palestinske mål, for dette har bare vært med på ytterligere å eskalere voldsbruken i området. Så vi har rettet en balansert appell til begge parter: Avstå fra vold, kom tilbake til forhandlingsbordet! Og det er også min appell når en nå snart går inn i julehelgen også i det land hvor vuggen stod, som er grunnen for at vi nå feirer jul.

Kristin Halvorsen (SV): Et kort oppfølgingsspørsmål, fordi de aksjonene som Israel nå gjennomfører i forhold til Palestina, undergraver både Arafats autoritet og faktiske mulighet til å gjøre noe med de ekstreme miljøene som f.eks. gjennomfører selvmordsaksjoner. Israels oppførsel vil bare føre til at stadig flere stiller seg i rekken av dem som er villig til å sette eget liv til for å påføre israelerne ytterligere lidelser.

Jeg vil gjerne vite hvorfor den norske regjering ikke støttet opp om den resolusjonen i Sikkerhetsrådet som bad om internasjonale observatører i Palestina, og hva Bondevik mener må til for å klare å få til en løsning i Midtøsten. Nøkkelen her er vel å legge press på USA. Det er USA som kan slå i bordet overfor Sharon, og eventuelt trekke tilbake støtte. Vil Regjeringen ta et slikt initiativ?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg er for så vidt enig i at en del av den israelske holdning undergraver Arafats mulighet til å utøve den autoritet han bør, men bildet er nok ikke fullt så enkelt. Arafat hadde muligheter tidligere til å gjøre mer, og vi skal ikke undervurdere den frykt israelere lever i daglig når de vet at det blant dem kan ferdes selvmordskandidater som setter mange liv i fare, som vi også har sett at de har vært villig til å gjøre. Så appellen må også gå til palestinerne og deres lederskap om å gjøre mer for å hindre dette.

Når det gjelder resolusjonen i Sikkerhetsrådet, fant vi etter nøye vurdering av et par viktige grunner å ville følge bl.a. Storbritannias holdning. For det første mener vi at resolusjonen ikke klart og sterkt nok tok avstandtagen når det gjelder bruk av vold generelt og terror spesielt,

alvorlig nok. (Presidenten klubber.) Unnskyld, er tiden ute? Da skal jeg senere komme tilbake til det andre argumentet.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Bjørn Jacobsen.

Bjørn Jacobsen (SV): Noreg har bidratt med økonomisk støtte til å bygge opp palestinsk politi, og mange gode norske tenestemenn har også vore der. Men det som nyleg har skjedd, er at ein har direkte knust politihovudkvarteret i Gaza, og så kjem ein etterpå og forlanger handling overfor sjølvmoordsbombarar. Altså: Israel forlanger palestinsk handling, for så å frata palestinarane moglegheit til faktisk å handle. Eg vil spørje statsministeren om Noreg vil protestere overfor Israel mot det forhold at den norske sivile innsatsen, gjennom oppbygging av sivilt politi, er blitt øydelagd.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Bare for å fullføre først svaret til Kristin Halvorsen.

Det andre viktige argumentet for å avstå ved avstemningen i Sikkerhetsrådet var at hele hensikten med slike sikkerhetsrådsresolusjoner må være å samle det internasjonale samfunnet i et unisont press mot begge parter i Midtøsten. Det var denne resolusjonen ikke egnet til. Det framkom jo bl.a. ved at USA nedla veto. Og et er riktig, som Kristin Halvorsen var inne på, at USA spiller en nøkkelrolle. Derfor var denne resolusjonen ikke tjenlig i sin form.

Når det gjelder arrestasjoner av terrorister på palestinsk side, er det ikke slik at Israel bare har kommet med de oppfordringene etter at de har bombet bl.a. politistasjoner. Det var en appell de kom med gang på gang før, men det ble ikke tilstrekkelig fulgt opp fra palestinsk side. Det var problemet, og det var grunnen til at tålmodigheten da tydeligvis rant ut på israelsk side. Men det betyr ikke at vi fra norsk side støtter alle disse israelske angrepene mot palestinsk side. Det har vi klagjort.

Presidenten: Odd Roger Enoksen – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg vil gjerne gi statsministeren muligheten til å utdype litt nærmere hvorfor Norge avstod fra å stemme over resolusjonsforslaget i FN.

Norge har vært en pådriver i arbeidet for å oppnå varig fred i dette området, og det å få utplassert observatører på Vestbredden og i Gaza ville ha vært et viktig bidrag for å klare å få dette til. Jeg synes statsministeren gikk litt lett over den delen av spørsmålet fra representanten Halvorsen. Derfor ser jeg gjerne at statsministeren kunne utdype årsaken til at Norge avstod fra å stemme i FNs sikkerhetsråd i denne saken.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Dette var jo en resolusjon som ikke bare gikk på spørsmålet om å utplassere observatører. Den hadde også andre elementer i

seg som Regjeringen fant ikke adresserte godt nok situasjonen i Midtøsten i dag, fordi den ikke nok tok opp i seg alvorlet med bruk av vold og terror spesielt.

Den andre grunnen var at denne resolusjonen tydeligvis ikke var egnet til å samle Sikkerhetsrådet. Og resolusjoner når det gjelder Midtøsten, som ikke er egnet til det, er etter vårt skjønn ikke konstruktivt i situasjonen. Denne resolusjonen ville uansett ikke blitt vedtatt på grunn av veto, og det sier seg selv at da var ikke dette et konstruktivt element inn i dagens situasjon i Midtøsten.

Det er helt riktig som representanten Enoksen sier, at Norge har spilt og ønsker fortsatt å spille – hvis partene vil det – en rolle for om mulig å bringe partene tilbake til forhandlingsbordet. Det ligger også selvsagt bak enhver vurdering Regjeringen gjør. Vi må ha tillit hos begge parter, ikke bare hos en av dem.

Presidenten: Vi går videre med hovedspørsmål.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Vi vender hjem igjen, og jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til statsministeren:

Regjeringen har jo fått sterk kritikk for de kraftige kuttene i nærings- og distriktpolitikken. Senest i dag har statsministeren aktivt forsvart Kristelig Folkepartis snuoperasjon. Men det har kommet en flom av protestbrev, ikke minst fra statsministerens eget hjemfylke. Og det gjør inntrykk når ordføreren i den eneste kommunen hvor Kristelig Folkeparti har rent flertall, raser og sier at «denne politikken vil jeg ikke gi et fnugg av ryggdekning.»

Og enda mer oppsiktsvekkende blir det når en statssekretær i Bondeviks egen regjering, Arnfinn Ellingsen, sier:

«Statsbudsjettet for neste år har for dårlig distriktsprofil, og dette må det gjøres noe med. Statsminister Bondevik kan ikke sitte ansvarlig for dette...»

Er Bondevik enig med sin statssekretær, og gjør det inntrykk når en statssekretær i hans regjering føler behov for å ta slik avstand fra Regjeringens politikk?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Statsministeren tar selvsagt ikke avstand fra sin egen regjeringens politikk. Den forsvarer jeg.

Karl Erik Schjøtt-Pedersen (A): Hans statssekretær.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Ja, jeg er klar over at han refererte til statssekretæren, men Schjøtt-Pedersen spurte statsministeren, og jeg står selvsagt bak Regjeringens politikk.

Jeg vil fastholde at fremstillingen av budsjettets virkning på distriktene har vært veldig ubalansert. En har ikke tatt med seg at det er en reell styrking av kommuneøkonomien, faktisk også utover de prognosene som lå i det budsjettet Schjøtt-Pedersen selv la fram, på grunn av en lavere prisprognose som alene betyr 250 mill. kr i økt handlingsrom. Nå har vi fått en rentereduksjon som alene betyr 400 mill. kr i økt handlingsrom for kommunene, vi

har styrket veibudsjettet utover det budsjettet Schjøtt-Pedersen la fram, vi skal fjerne flypassasjeravgiften, som Schjøtt-Pedersen ikke gjorde noe med, og vi har bedret bedriftsbeskatningen. Alt dette er tiltak som gradvis vil komme distriktene til gode.

Så er det klart at isolert sett er det også noen poster som vi gjerne skulle hatt høyere når det gjelder bevilgninger. Men som et budsjett som skulle bidra til lavere rente, er dette et ansvarlig budsjett, som jeg er overbevist om at kommunene og distriktene etter hvert vil nyte godt av, selv om mange av dem fortsatt har en trang økonomi, bl.a. den kommune som Schjøtt-Pedersen refererte til i Troms.

Karl Erik Schjøtt-Pedersen (A): Et budsjett som ville bringe renten ned, lå allerede på bordet da statsministeren tiltrådte, så det var det ikke behov for å gjøre noe særlig med.

Men Bondeviks regjering kutter altså de distriktpolitiske virkemidlene med 350 mill. kr. Næringspolitikken svekkes med 1,7 milliarder kr, og dette står åpenbart i kontrast til at Kristelig Folkeparti før valget sa at de distriktpolitiske virkemidler måtte styrkes – og ikke minst står det i kontrast til den politikk som Kristelig Folkeparti drev forrige gang han var statsminister. Bondevik I-regjeringen foreslo å styrke kommunale næringsfond, Bondevik II-regjeringen foreslår å stryke dem helt. Bondevik I foreslo å innføre en stor satsing på regional samordning, Bondevik II foreslår å stryke det helt. Bondevik I foreslo økt støtte til vannkvalitet i bedriftene, Bondevik II foreslår å stryke det helt. Det er tilsvarende med fraktutjamning for bensin, og når det gjelder flypassasjeravgiften, så innebærer det samlet sett for Nord-Norge, utenom Tromsø og Bodø, en økt avgiftsbelastning.

Har Kristelig Folkeparti en helt annen distriktpolitikk enn før valget? Eller er det slik at Kristelig Folkeparti har måttet ofre distriktpolitikken for å komme i regjering med Høyre?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, vi har ikke ofret distriktpolitikken. Vi fastholder at mange av de faktorene som jeg nevnte, og som Schjøtt-Pedersen elegant overser, er til fordel for distriktene. Når en skal vurdere distriktvirkningene av budsjettet, bør en i sannhetens navn ta med faktorer som virker positivt for distriktene, og ikke bare de som isolert sett kan virke negativt for noen. Så vi har ikke ofret distriktpolitikken.

Men det er klart at dette er en regjering av tre partier som samarbeider for å finne fram til et felles budsjett. Det har vi gjort, og det står jeg selvsagt bak. Og jeg fastholder at det er flere virkemidler i dette budsjettet som vil virke positivt for distriktene: bedriftsbeskatning, flypassasjeravgift – distriktene er selvsagt noe mer enn Nord-Norge – veibeilgning og den generelle økonomiske politikken som nå begynner å gi gode resultater.

Presidenten: Presidenten har inntegnet tre representanter for oppfølgingsspørsmål, representantene Olav Akselsen, Karin Andersen og Magnhild Meltveit Kleppa.

Det er flere enn de tre som har prøvd seg, men det blir ikke flere.

Olav Akselsen (A): Eg er glad for at statsministeren no stadfestar at på dette området er det andre parti som har fått gjennomslag. Eg er likevel overraska over at han prøver å bagatellisera verknaden av dei kutta som no har vorte gjennomførte. Reaksjonane har vore svært sterke, særleg i Distrikts-Noreg, og ikkje minst internt i Kristeleg Folkeparti.

I vår diskuterte Stortinget distrikts- og regionalpolitikken og SND si framtid, og der stod Kristeleg Folkeparti i lag med eit fleirtal som prøvde å setja opp ein felles front mot Høgre og Framstegspartiet sin politikk på dette området. No er det Høgre sin næringspolitikk som blir gjennomført. Det er svært mange som har åtvara mot denne politikken. Ein av dei som åtvara, var dåverande statsministerkandidat Bondevik, som i VG den 3. september i år, ei veke før valet, sterkt åtvara og tilbakeviste forslaga frå Høgre, særleg når det galdt inndekking. I dag er det Bondevik sjølv som administrerer den politikken han så sterkt åtvara mot.

Det må vera lov å spørja: Er det statsministeren eller dåverande statsministerkandidat som har rett på dette punktet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Sannheten er at på flere av de punktene som jeg advarte Høyre, er det ikke Høyres politikk som er fulgt opp. Jeg advarte mot kutt i bistanden. Bistanden er ikke kuttet. Den er rekordhøy neste år. Vi var også uenige om kutt i sykelønnsordningen. Sykelønnsordningen er ikke rørt. Mange spådde at det ville bli en svak innsats når det gjelder barnehageutbyggingen. Den rekordhøye innsatsen er opprettholdt. Så på punkt etter punkt bør Akselsen i sannhetens navn erkjenne at Kristelig Folkeparti og sentrumspartiene har fått betydelig gjennomslag i en samarbeidsregjering.

Når det gjelder reaksjonene i distriktene, er vel det noe Akselsen ikke skulle være helt ukjent med. Det var jo under den regjeringen han selv satt i, at distriktsopprøret ble organisert og for alvor kom, i stor grad som et resultat av den politikk han selv som statsråd var ansvarlig for.

Presidenten: Karin Andersen – til oppfølgingsspørsmål.

Karin Andersen (SV): Først vil jeg få si at statsministerens påpeking av at kommuneøkonomien er vesentlig bedret, ikke er riktig, fordi økningene der knytter seg til økte pensjonsutgifter, som knapt nok blir dekket. Så her er det ikke noe å rope hurra for.

Regjeringens politikk er nå sånn at det skal være mindre distriktpolitikk i all vanlig sektorpolitikk. Det skal være mer konkurranse, mer privatisering. Alle vet at det er en fordel for sentrale strøk, der det er et fungerende marked, for det er jo den eneste grunnen til at det kan være noen løsning. I tillegg til det skal også den spesifikke distriktpolitikken være mindre viktig og bli mindre.

Det blir på en måte veldig lite distriktspolitikk igjen, både i den store og i den lille.

Regjeringen sier også at den skal være næringsvennlig. Ja, SND har i flere år dokumentert at på grunn av mangel på midler er det mange bedrifter som ikke kommer i gang. Mener statsministeren at SND farer med usannhet?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Nei, det mener jeg selvsagt ikke, men SND, som alle andre, ivaretar sine interesser. Når en hører opposisjonen, kan en av og til nesten få inntrykk av at SND blir nedlagt fra nyttår. Det er faktisk flere milliarder som fortsatt skal gå gjennom SND-systemet. Det har vært nedjusteringer på noen poster, men jeg er overbevist om at SND kommer til å spille en viktig rolle i årene framover, og det har denne regjeringen som ambisjon.

Når det gjelder mer konkurranse, er det for så vidt også noe den forrige regjering på visse områder slo til lyd for. Jeg tror ikke det trenger å bety tap for distriktskommunene. Tvert om kan en konkurranseutsetting hvis det gjøres på en fornuftig måte under kommunens ansvar, bety reduserte kostnader også for kommunene i distriktene. Og sannheten er at vi ikke drar inn 1,5 milliarder kr i økte skatteinntekter for kommunene dette året når pris- og rentereduksjonen neste år til sammen betyr 650 mill. kr i mer handlingsrom.

Presidenten: Magnhild Meltveit Kleppa – til oppfølgings spørsmål.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er ein oppsiktsvekkjande forskjell på Bondevik I og Bondevik II når det gjeld distriktspolitikk. Det er både utradering av kommunale næringsfond, næringshagar og den dramatiske reduksjonen i SND eksempel på.

Statsministeren har i dag stadfesta at han synest det er heilt OK med dyrare flyprisar på kortbanenettet og dyrare mat og dyrare bensin i distrikta.

Kommunalministeren har varsla endringar når det gjeld Husbanken, noko som inneber svekkja moglegheiter til bustadbygging i distrikta. Ho har varsla ei omlegging av kommuneøkonomien. Ho vil ta frå distrikta og gi meir til dei store byane. Dei store byane treng meir midlar, men det er urovekkjande dersom det skal gå ut over dei mindre kommunane.

Ho har òg varsla at ho er open for forsøksordningar med at storbyane tek ansvaret for å driva vidaregåande skular. Det er ein solid kile inn i det heilskaplege ansvaret som fylkeskommunen har hatt til no for vidaregåande skular, både i distrikt og i by. Stiller statsministeren seg bak ei slik utsegn?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Storbyene trenger nok mer ressurser, men vi har ikke tenkt at det skal skje på bekostning av distriktskommunene, som også trenger mer ressurser. Hvis vi får til en vekst i økonomien, er det faktisk mulig å få til begge deler.

Når det gjelder skoleverket, er vi generelt åpen for lokale forsøk. De videregående skolene er som kjent ikke til for fylkeskommunens del, men fylkeskommunen kan være tjenlig for å administrere videregående skoler. Forsøk bør en ikke være engstelig for. Men vi har ingen planer om å nedlegge fylkeskommunen.

Så sier representanten Meltveit Kleppa at det blir dyrere mat og dyrere bensin i distriktene. Sannheten er jo at det blir billigere mat og billigere bensin for folk i distriktene på grunn av halvert matmoms, som vi for øvrig sammen har slåss for. Og på grunn av redusert bensinavgift vil folk neste år oppleve billigere mat og billigere bensin også i distriktene. Det burde glede representanten Meltveit Kleppa like før jul.

Presidenten: Presidenten foreslår at videre utveksling foregår skriftlig med julekort.

Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Torbjørn Andersen (FrP): Mitt spørsmål går til statsråd Victor D. Norman.

Statsråden har erklært at konkurransepolitikken skal styrkes, og at han skal lage en handlingsplan for dette der en bl.a. skal gjennomgå den offentlige monopolsituasjonen vi har på velferdssiden.

Nå har statsråd Norman lagt sterk vekt på at alt må skje i nært samarbeid med de ansatte og de ansattes organisasjoner. Og dette er nok en riktig tilnæringsstrategi. Men vi vet at vi kan forvente oss en hard ideologisk motstand fra f.eks. Norsk Kommuneforbund der man synes å ville ha null moderniseringstiltak i retning av konkurranseutsetting eller privatisering innenfor offentlig velferdsproduksjon.

Kan statsråden fremvise stor vilje – jeg håper i alle fall det – og nødvendig styrke i en slik situasjon og ikke være for ettergivende overfor de krefter som vil kjempe mot den moderniseringspolitikk av offentlig sektor som det nå stort sett synes å være flertall for her på Stortinget?

Statsråd Victor D. Norman: Jeg tror det er veldig viktig å være klar over at modernisering i offentlig sektor er helt umulig hvis ikke veldig mange av de 700 000 som jobber der, ikke bare er villig til å være med, men faktisk tar et aktivt eierskap til det. De skal gjøre en bedre jobb, de skal ha lyst til å gjøre en bedre jobb, og derfor må vi ha dem med på laget. Det er vårt klare utgangspunkt for hele moderniseringsarbeidet.

Skal vi ha de enkelte ansatte med på laget, må det gjøres mange ting. Vi må desentralisere ansvar og myndighet, vi må gi belønningsordninger som gjør at de enkelte ansatte, hvis de faktisk gjør en bedre jobb, også får se noe av resultatene selv, og så må vi ha nær kontakt med de ansattes organisasjoner.

Det jeg, og Regjeringen, har sagt, er at vi inviterer alle berørte organisasjoner til et tett og nært samarbeid. Jeg er overbevist om – det er mulig jeg er naiv – at det blant de ansatte og i deres organisasjoner er en grunnleggende omstillingsvilje. Så lenge vi kommer med en invitasjon

som er åpen i den forstand at vi ikke er dogmatiske når det gjelder hvilke virkemidler som skal brukes i moderniseringen, og er åpne for at det også kan komme gode ideer fra organisasjonene, tror jeg vi skal få dem med.

Men jeg vil presisere at det er en invitasjon til aktivt samarbeid om modernisering, det er ikke å gi organisasjonene et veto på utviklingen. Og hvis det mot formodning skulle være sånn at organisasjonene ikke er så positive og omstillingsvillige som jeg tror de er, og som de selv har gitt uttrykk for, ja så må vi se hva vi i så fall gjør.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg takker statsråden for svaret.

Svaret bar preg av at dette er noe statsråden vil få til på den beste måte, og jeg mener at det lover godt. Men det er klart at konkurranse i offentlig tjenestesektor vil, som noen av oss vet, kunne utløse et stort økonomisk innsparingspotensial, og det vil kunne bidra til å fjerne feil og mangler innen sykehusvesenet, innen eldreomsorgen og innen skolesystemet, som denne type offentlig velferdsproduksjon i dag lider under.

Fremskrittspartiet lover å følge nøye med på hva som skjer framover på dette området. Vi mener at konkurranse er viktig i offentlig sektor. Offentlig sektors monopol innen velferdsproduksjonen har lenge vært en hemsko i forhold til å få ned kostnadene samt å øke kvaliteten.

Statsråd Norman er en av dem som her går til en formidabel oppgave, og jeg har da fått en bekreftelse på at han skal gjøre hva som står i hans makt for å gjøre dette på beste måte.

Statsråd Victor D. Norman: Jeg tror i hvert fall jeg kan bekrefte at jeg har stor tro på konkurranse både i privat sektor og i det offentlige. Men jeg tror også vi skal huske på at konkurranse ikke bare behøver å være konkurranseutsetting i formell forstand. Det er vel så viktig at vi får til en kappestrid mellom ulike offentlige tjenesteproducenter, og gjerne også mer kappestrid mellom de enkelte ansatte som jobber i offentlig sektor. Konkurranse er bra, konkurranse er gøy, og det er ansporende. Det tror jeg også de ansatte og deres organisasjoner til syvende og sist er enig i.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – May Hansen.

May Hansen (SV): Statsråden snakker stadig om konkurranseutsetting, omstilling, undervisning, effektivisering.

Den største utfordringen blir å rekruttere personell til offentlig sektor. Hva vil statsråden gjøre med den bemanningskrisen vi nå ser, når han så er opptatt av de ansatte?

Statsråd Victor D. Norman: Det aller viktigste er at vi sørger for at det faktisk er nok arbeidskraft til at vi både kan fylle oppgavene i privat sektor og dekke det skrikende behovet i offentlig sektor. Der er inkluderingsavtalen veldig viktig.

Det er også viktig å få til effektivisering, slik at vi på de områdene i offentlige sektor hvor det kan tenkes at vi har litt for mange kan få frigjort arbeidskraft som kan settes inn på de områdene hvor bemanningskrisen er helt åpenbar. Det betyr at arbeidsmarkedspolitikken og effektiviseringspolitikken begge er viktige elementer i en politikk for å sørge for at vi i fremtiden faktisk får nok folk til yte omsorgstjenester, helsetjenester, utdannelsesjenester – alle de tingene som vi trenger mer av – og at vi kan gjøre det på en måte som innebærer at vi ikke samtidig raserer privat næringsliv.

Presidenten: Tiden for den muntlige spørretimen er omme, og vi går videre på dagsordenen.

S a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om ny saldering av statsbudsjettet medregnet folketrygden 2001 (Innst. S. nr. 73 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 32 (2001-2002))

Siv Jensen (FrP) (komiteens leder og ordfører for saken): Finanskomiteen behandler nysalderingen uten særlig motstand.

Fra Regjeringens side er det i år foreslått relativt få og relativt små endringer. Det er derfor en noe underlig reaksjon vi har sett fra regjeringspartiene de siste dagene knyttet til en overførbar bevilgning på 54 mill. kr som fant sted gjennom budsjettbehandlingen i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Det rare med den reaksjonen er at Regjeringen selv foreslår å bruke den samme mekanismen på flere kapitler med varierende begrunnelse.

Vi hadde en interessant debatt om dette i går, hvor regjeringspartiene gikk høyt på banen i å forsvare betydningen av ikke å gjøre denne typen endringer rett før jul. Men da er det fristende å minne om en debatt vi hadde i denne salen for nøyaktig ett år siden, knyttet til et forslag fremsatt av Fremskrittspartiet om å bevilge 1 milliard kr til behandling av pasienter i utlandet.

Jeg har i den anledning lyst til å sitere daværende finanspolitiske talsmann for Høyre – nåværende finansminister – som i den debatten gav uttrykk for følgende:

«– når vi bevilger 1 milliard kr til å behandle pasienter, er det faktisk ment for pasientenes skyld, og så får man mene hva man ellers vil om forslaget.»

Videre i samme innlegg sier daværende representant Per-Kristian Foss følgende:

«Jeg synes også at komitelederens diskusjon om prosedyrereglene er litt på siden i denne sammenheng. Men jeg registrerer, og jeg tar til etterretning, at i en diskusjon om hvorvidt vi skal bruke 1 milliard kr til å operere folk i utlandet når det ikke finnes kapasitet i Norge, er Arbeiderpartiets svar på det å si: Nei, vi kan ikke diskutere det nå. Det er i strid med Stortingets bevilgningsreglement. Det er måte på å være sur. Det er måte på å være sur fordi om man taper en debatt.»

Det er akkurat det det dreier seg om i år også. Og jeg har lyst til å gjenta det glitrende sitatet fra vår nåværende

finansminister: «Det er måte på å være sur» fordi man taper politiske realiteter i Stortinget. Jeg syns det er nødvendig for en mindretallsregjering å opptre med betydelig større grad av ydmykhet i forhold til stortingsflertallets ønske om å gjøre endringer på budsjettet.

Status nå rett før jul er at det oljekorrigerte underskuddet er redusert med 11,4 milliarder kr, og det er i all hovedsak på grunn av at skatte- og avgiftsinntektene er blitt 15,1 milliarder kr høyere enn antatt i saldert budsjett. Det betyr at vi øker overskuddet, og at vi nå ender opp med et overskudd for nasjonen på 260 milliarder kr for 2001. Det synes Fremskrittspartiet vitner om at den finsiktingen og detaljstyringen som man forsøker å legge opp til når man behandler det ordinære budsjettet, er umulig og unødvendig – særlig fordi man gjennom en nysaldering tar betydelige avvik med stoisk ro. Det er jo ganske sprøtt at når man får tendenser til regjeringskrise og kaosliknende tilstander i Stortinget fordi man ikke kan klare å enes om ytterst få hundretalls millioner kr i endringer over et budsjett, sitter man nærmest og gjesper over det faktum at statskassen får i overkant av 15 milliarder kr mer i skatte- og avgiftsinntekter fordi økonomien går bra. Man tar dette på en måte bare til etterretning ved å saldere budsjettet slik at det man vedtok for et år siden, nemlig at man skulle bruke 12 milliarder kr av vår oljeformue i norsk økonomi for 2001, nå har blitt tilnærmet null. Vi hadde en liten runde og korrigerte det i revidert budsjett hvor de 12 milliardene ble redusert til 3,7 milliarder kr, og nå blir det så å si redusert til null.

Det er ved hver budsjettbehandling viktig for den til enhver tid sittende regjering å understreke betydningen av at det budsjettet regjeringen selv har lagt frem, er det eneste saliggjørende, det eneste ansvarlige og det som skal til for at økonomien vil gå bra i årene fremover. Men da regner jeg med at det betyr at man akter å forholde seg til den budsjetteringen man legger opp til ved inngangen til et nytt år. Det må i realiteten bety at hvis avvikene blir så store som de eksempelvis blir for inneværende år, da gjør man noe med det. Poenget for enhver finansminister er nettopp å understreke at akkurat denne innretningen som vi nå har foretatt, er ansvarlig. Det må bety at da vi vedtok budsjettet for et år siden, var det ansvarlig, og bra og riktig, for norsk økonomi å bruke 12 milliarder oljekroner til gode formål i Norge. Hvorfor er det plutselig ikke ansvarlig lenger – og særlig når vi da har fått betydelig økte inntekter? Det kunne jo føre til noen hyggelige grep på tampen av året, som ville komme de norske skattebetalerne til gode, og som ville vise at vi faktisk mener alvor med alt det styret vi driver med når vi vedtar budsjettet ett år før. Men det skal man da ikke gjøre. I den anledning står Fremskrittspartiet alene i komiteens innstilling om et forslag om å bruke litt av dette økte handlingsrommet og la det komme norske skattebetalere til gode gjennom en ekstraordinær skattefri utbetaling til både skatteyttere og trygdede, som tilsvarer ca. 3,2 millioner mennesker. Det hadde vært en hyggelig og kjærkommen julegave for folk flest i en situasjon hvor altså økonomien har gått langt bedre enn forventet. Men det skal

man altså ikke gjøre. Ingen kan i en slik sammenheng påstå at det vil være umulig å gjennomføre innen årets slutt. Selvsagt vil det være mulig – hvis man vil.

Et annet forslag som Fremskrittspartiet har i innstillingen, er å bruke 250 mill. kr på å styrke våre frivillige og humanitære organisasjoner. De gjør en fantastisk innsats, ikke minst nå i juletiden når vi har mange mennesker som er ensomme, syke, slitne av rus og andre ting, og som oppsøker Frelsesarmeen og andre organisasjoner for å få hjelp, mat og varme i en vanskelig juletid. Det ville ha vært et kjærkomment bidrag til våre frivillige organisasjoner som gjør en innsats. Men heller ikke her vil noen av partiene støtte forslaget, noe jeg finner svært underlig.

Jeg vil med dette ta opp alle de forslag Fremskrittspartiet har fremmet i innstillingen, enten alene eller sammen med andre, og vil samtidig avslutte dette innlegget med å anmode om at Stortinget bruker like mye tid ikke bare på å saldere et budsjett, men også på en debatt som vi skal ha senere, litt ut i neste år, nemlig om regnskapet. Det er en sak som forbigås i stillhet i dette hus, til tross for at vi da gjør opp status og ser om vi traff da vi lagde budsjettet et og et kvart år før. Jeg skulle ønske at man valgte å vie det like stor oppmerksomhet, fordi det understreker rett og slett at den detaljstyringen vi prøver å legge opp til når det gjelder budsjettbehandlingen, svært sjelden holder stikk.

K j e l l E n g e b r e t s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Jensen har tatt opp de forslag hun refererte til.

Jan Tore Sanner (H): La meg slutte meg til komitelederens innledende bemerkninger om at det må være grenser for å være sur, uten at jeg skal gi det noen spesifikk adresse. Men det er viktig at vi både har gode debatter og glimt i øyet i disse.

Ellers har jeg også lest debatten fra i fjor når det gjaldt den såkalte utenlandsmilliarden, uten at jeg skal trekke opp hele den diskusjonen vi hadde i går. Det var mange visdomsord i hr. Foss' innlegg den gang, på samme måte som det er det nå. Det som var hovedpoenget i debatten i går, var at vi ønsket at det skulle gjøres unntak fra § 4 i bevilgningsreglementet. Det gjorde man i debatten i fjor. Vi tar også i år til etterretning at flertallet ønsker å bevilge 56 mill. kr mer, selv om det er i strid med Stortingets eget bevilgningsreglement. Men vi uttrykte i går ønsket om, og jeg kan gjerne gjenta det i dag, at det bør gjøres konkret unntak fra bevilgningsreglementets § 4, slik man også gjorde i debatten i fjor om den såkalte utenlandsmilliarden.

Ellers er det jo slik at både oljefondet, handlingsregelen og bevilgningsreglementet først og fremst er virkemidler. Det er resultatene som teller, og som er avgjørende. I den anledning mener jeg at det kan argumenteres svært godt for at det ikke er riktig å bruke mer penger i de to siste

ukene i desember. Nå ser vi at renten går ned, og den går ned fordi man har hatt styring med økonomien.

Når det gjelder de fem forslagene fra Regjeringen om å gjøre poster overførbare, er ingen av forslagene i strid med bevilgningsreglementet. Alle forslagene er vel begrunnet og i tråd med innarbeidet praksis.

Jeg viser for øvrig til den debatten vi hadde i går, og til de merknadene som ligger i innstillingen, og tar opp de forslagene som samarbeidspartiene står bak.

Presidenten: Representanten Sanner har tatt opp de forslagene han refererte til.

Øystein Djupedal (SV): Nysalderingen som Stortinget i dag behandler, gir først og fremst uttrykk for én ting, og det er at norsk økonomi går svært godt. Man har altså fått 65 milliarder kr mer i inntekt enn det man hadde forutsatt. Det er klart at det er gode nyheter.

Samtidig er det er par ting man skal tenke gjennom. For det første skal man tenke gjennom om dette er noe som kan vedvare over tid. Det er særlig to forhold i norsk økonomi som det er grunn til å legge vekt på. Det ene er at kapasiteten er nesten fullt utnyttet. Det betyr at det må være en hovedoppgave å frigjøre ledige hender, få de som ikke er i arbeid, i arbeid, slik at man har mulighet til å videreutvikle velferdsstaten. Velferdsstaten trenger ledige hender, og når økonomien går på høygear, som den har gjort i det året vi snart har bak oss, betyr det at det er en kjempeutfordring ikke bare for Stortinget, men også for Regjeringen, for det norske næringslivet og for offentlig sektor å sørge for at man klarer å få flere hender i arbeid.

Det andre er at dette viser hvor ekstremt sårbar norsk økonomi er. Store deler av ekstrainntektene skyldes aktivitet knyttet til olje- og gassproduksjonen. Det betyr at norsk økonomi gjennom denne salderingen med all mulig tydelighet viser hvor stor usikkerhet som ligger ikke bare i anslagene på oljeprisen, men også i dollarkursen. Hvis det hadde vært fall i oljeprisen eller dollaren hadde vært mye lavere, kunne dette godt ha vært motsatt. Det viser hvor ekstremt sårbar norsk økonomi er, og hvor ekstremt avhengig vi er av å ha høye oljeinntekter. Det SV gjennom mange år har tatt til orde for, nemlig en omlegging fra investering i Nordsjøen til investering i fastlandsproduksjonen og investering i kunnskapsøkonomien, vises med all mulig tydelighet i det salderte budsjettet som nå ligger foran oss.

Jeg skal ikke ta opp hele denne debatten, men bare peke på én ting: Jeg er enig i det som i utgangspunktet kan virke som ganske nøkterne anslag fra Regjeringen, som gjør at man nå får en betydelig høyere inngang av penger enn det man egentlig kunne ha forutsatt, fordi man altså utmerket godt kunne hatt den motsatte situasjonen hvis oljeprisen og dollarkursen hadde vært lavere. Det betyr at det å ha nøkternhet i forhold til hvilke anslag man i utgangspunktet skal legge fram for Stortinget, er klokt. Det er bedre å få et betydelig pluss enn å få et betydelig minus.

Jeg vil likevel bare understreke et viktig poeng, nemlig at dette budsjettet med all mulig tydelighet viser – det

må Regjeringen i større grad nå ta alvorlig – at hele økonomien i realiteten hviler på to priser, nemlig prisen på olje og prisen på dollar.

I tidligere nysalderingsdebatter her i Stortinget har det vært tilløp til betydelig omkamp om politiske saker. Det var særlig tydelig under sentrumsregjeringen, som tok opp en veistump her og en veistump der. Det er heldigvis ikke slik i dette nysalderte budsjettet. Dette er i all hovedsak pluss og minus. Det setter SV pris på. Vi har likevel sammen med Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet funnet rom for å rette opp noe av det som har vært nødvendig knyttet til utdanningsbudsjettet. Det er naturlig å tenke seg at det blir lagt inn i nysalderingen. Det er SV glad for.

Utover dette har vi ingen kommentarer. Vi står sammen med de andre partier som er nevnt her, om de forslagene som det er referert til.

Morten Lund (Sp): Det er bra at nysalderingen i år er blitt det den skal være: en korrigerende av vedtatt budsjett ut fra de endringer som er skjedd. Når endringene på noen områder er så store, er det likevel naturlig med noen kommentarer.

Det er godt at oljeprisene og oljeskattene fortsetter å øke. Det er godt at vi har ordnet oss slik at merverdiene fra denne sektoren kommer fellesskapet til gode, og at vi kan fordele til fordel for dem som trenger det mest. Senterpartiet synes det er synd at vi er i ferd med å selge fra oss denne muligheten. Om delprivatiseringen av Statoil og salget av andeler fra SDØE var et billigsalg, vet vi ikke ennå, men Senterpartiet mener vi kunne greid oss bedre uten de milliardene.

Jeg er enig i budskapet fra stortingspresidenten under julelunsjen forleden: Vi kan hjelpe dem nederst ved bordet – hvis vi vil. Hvem som virkelig vil det, skal vi diskutere videre – igjen og igjen. Det blir den store utfordringen ved årsskiftet, og det store tankekorset.

For høstens fakta taler for seg: Arbeiderpartiregjeringen foreslo en personskattelette med 80 pst. til dem med toppskatt, men ble mer opptatt av dem med lave lønninger og dem uten inntekt senere.

Bondevik II havnet også på 80 pst. skattelette til dem med toppskatt, men regnet av et mye høyere beløp. Totalt 5 milliarder kr i personskattelette er enormt mye. Da kan viljen til å fordele virkelig bli synlig. Men viljen til å øke forskjellene var størst. Et fåtall millionærer fikk det meste av gevinsten ved at utbytteskatten igjen ble null.

Bondevik II dekket inn sin ekstra skattelette ved å kutte i overføringer bl.a. til næringsutvikling i distriktene. I jordbruket tjener de halvparten av nedre grense for toppskatt. Neppe noen ligger lavere for full innsats i en virksomhet som er så høyt prioritert. Matprodusentene måtte bidra med 10 000 kr av hver årslønn til skattelette for de rikeste.

Fremskrittspartiets forslag til spontanbevilgning i dag har faktisk en langt bedre sosial profil enn både Stoltenberg-budsjettet og Bondevik II-budsjettet. Derfor var det vel ikke så rart at ganske mange ble flakkende i blikket

under lunsjen, der vilje til rettferdig fordeling – hjemme hos oss – ble brakt på bane.

Senterpartiets skattelette i høstens budsjett har reduserte forskjeller som siktemål. Nesten all vår skattelette går til inntekter under 200 000 kr. Vi skaffet oss 8 milliarder kr sammenlignet med det budsjettforslaget som kom fra Stoltenberg. Vi prioriterte de områdene der det viste seg at Bondevik II kuttet mest: fordeling, verdiskaping, forebygging, distrikt. Vi skaffet de ekstra pengene til skole, barnehage, helse og omsorg som alle lovte i valgkampen.

De store budsjettendringene som har skjedd i år – og som normalt skjer – setter det eneste rette balansepunktet som dominerer finansdebatten, i et underlig lys. Selvfølgelig finnes ikke en slik eksakt størrelse på oljekorrigert over- eller underskudd som gir den optimale utviklingen for samfunnets og innbyggernes økonomi. Det mest skadelige for oss er om Stortinget fratar seg selv alle muligheter til å løse de påtrengende problemene som det er et flertall for å løse her i salen. Etter Senterpartiets mening er det å bruke ledige maskiner og hender til å fjerne flaskehals på veiene et eksempel på et område der budsjettvengen hindrer oss i å gjøre det som det er bred enighet om. Senterpartiet fant derfor fram til et annet balansepunkt enn flertallet i høst.

Men Senterpartiet er ikke enig med Fremskrittspartiet i å ville frata finansministeren og hans embetsverk all troverdighet. Vi må ha regler som pålegger oss felles disiplinkrav i budsjettarbeidet. Og vi må selvsagt i dag kunne glede oss over at oljefondet nå vokser mer enn ventet, fordi fastlandsøkonomien blomstrer. Det er godt at vi innimellom trekker fram akkurat det: Vilkårene for å drive næringsvirksomhet i dette landet er i store trekk svært gode.

Det har blitt mye diskusjon om drøyt 50 mill. kr i tilleggbevilgninger til bl.a. studentboliger. Handlemåten til flertallet, der Senterpartiet er med, har nær sammenheng med den tvangstrøye stortingsflertallet har vedtatt når det gjelder budsjettbehandlingen, og den sterke viljen som finnes for å kaste av seg slik tvang. Jeg vil forsvare flertallets rett til å vedta det man nå har gjort.

Jeg vil minne om at det finnes haugevis av eksempler på kreativ budsjettering og bokføring fra tidligere år. For ett år siden var Kristelig Folkeparti med på å tilføre Forsvaret 100 mill. kr for året 2000 til erstatning for 100 mill. kr som ble kuttet på 2001-budsjettet, for å nå det balansepunkt som den gangen var definert. Det er nøyaktig den samme gode hensikt og den samme handlemåte som ligger til grunn i dag.

Når noen nå opphører handlingsregelen og balansepunktet nesten til religion og påkaller høyere makter for å få dømt flertallet for ulovlig budsjettering, er argumentasjonen ikke troverdig.

Tore Nordtun (A): Vi har jo tidligere tatt det politiske i budsjettbehandlingen nå i høst. I dag er det, som titelen på innstillingen sier, en saldering, og det er en oppsummering.

Spørsmålene omkring bevilgningsreglementet hadde vi oppe til drøfting i går, og jeg vil heller ikke gå mer inn

på den debatten. Her tror jeg vi skal gå stille i dørene noen hver. Men jeg vil bare understreke at fra Arbeiderpartiets side står vi fast ved de bevilgningsprosedyrer og det reglementet vi har for budsjettbehandlingen i Stortinget. Vi står også fast ved den handlingsregelen vi har for pengepolitikken, og vi står fast ved oljefondets disponering.

Det er veldig viktige elementer og veldig viktige overskrifter som vi nå har behandlet – heldigvis med et stort flertall i Stortinget – og jeg syns på en bra måte. Vi ser nå at det gir seg utslag. Det er klart at da vi fikk signalet fra Norges Bank om rentenedgang, var det også ut fra regjeringen Stoltenbergs budsjettopplegg og det budsjettet som da ble lagt fram, og det som er gjort nå i Stortinget. Det er viktig å si at vi må ta oss i akt for ikke her å løpe løpsk i forskjellige retninger. Da tror jeg tilliten til behandlingen av budsjettet her i Stortinget og økonomien vår framover vil bli sterkt svekket.

Når det så gjelder det politiske i Stortinget, må en konstatere at det har vært mye diskusjon om budsjettet. Det jeg tror vi kan trekke som en konklusjon nå, like før vi tar juleferie, er at det har vært flertall for Regjeringens rammer i budsjettet, men det har ikke vært flertall for Regjeringens politikk. Det må en mindretallsregjering og regjeringspartiene i Stortinget også ta til etterretning. Det tror jeg jeg avslutter med.

Statsråd Per-Kristian Foss: Til siste taler må jeg si at i stor grad er det jo også rammene som skaper politikken, ikke minst for folk flest, som nå har kunnet glede seg over en første rentenedgang – som er et resultat av de rammer som er holdt. Det hadde ikke i den nåværende situasjon på samme måte ligget til rette for rentenedgang dersom ytterligere milliarder hadde vært brukt.

Jeg skal ikke nå gå inn på debatten om Stortingets bevilgningsreglement. Jeg konstaterer, ikke minst med henvisning til siste taler, representanten Nordtun fra Arbeiderpartiet, at det største opposisjonspartiet står fast på at handlingsregelen må respekteres – selv i forhold til beløp som bevilges i salderingen, eller i nysalderingen av et budsjett, og overføres til neste år – og at bevilgningsreglementet også fortsatt har bred tilslutning i Stortinget. Det er slik sett betryggende at i alle fall det største opposisjonspartiet bekrefter dette.

For å holde meg på venstresiden – hadde jeg nær sagt – vil jeg vel også si at jeg er hjertens enig med representanten Djupedal i hans konstatering av at norsk økonomi i dag i første rekke står overfor et stort kapasitetsproblem. Vi har fortsatt mangel på arbeidskraft på en god del områder. Det er viktig å få tatt flere hender i bruk blant dem som er arbeidsledige i dag, og det er også viktig at vi åpner oss for flere som ønsker å søke arbeid i Norge og bidra til utbygging av velferdsstaten vår.

Vi har en del uløste oppgaver på dette området som Regjeringen vil vie særlig oppmerksomhet. Det gjelder bl.a. de funksjonshemmede, hvor det nå legges til rette for bedre ordninger overfor arbeidsgiver og bedrifter med sikte på å kunne tilby arbeidsplasser også for disse. Det settes også i gang spesielle opplegg for å utvikle

holdninger, slik at folk som kommer til Norge med et fremmed navn og en fremmed bakgrunn og er arbeidsvillige, får jobb. Vi ser dessverre utallige eksempler på at folk med fremmedkulturell bakgrunn utenfor Europas grenser har problemer med å få jobber. Det er på mange måter ikke noe verdig trekk ved den norske velferdsstat, og det å få flere hender i arbeid er en utfordring til oss alle.

Jeg slutter meg også til det som ble sagt fra komiteens leder om at de frivillige organisasjonene gjør en fantastisk innsats. Vi observerer dem særlig rundt juletider. Frelsesarmeen er nevnt – jeg slutter meg gjerne til det. Flere kunne også vært nevnt. Men jeg har lyst til å legge til at disse organisasjonene gjør en fantastisk innsats hele året. Det er jo grunnen til at Regjeringen, særlig i budsjettopplegget for neste år, har viet de frivillige organisasjonene stor oppmerksomhet og har økt bevilgningene til disse. Jeg tror det er viktig at man gjør det som et ledd i et budsjettopplegg, og ikke som et resultat av en slags juleinnsats.

Til slutt: Dette er jo nysaldering av et budsjett som denne regjering ikke i vesentlig grad har hatt styringsansvaret for. La meg derfor bare komme med følgende generelle refleksjon. Det har jo ofte i denne debatten og i andre debatter vært gitt det inntrykk at Finansdepartementet og Regjeringen bevisst underbudsjetterer en del inntekter for liksom å skape en stramhet i økonomien, og at det alltid velter inn mye mer skatteinntekter enn man venter. Jeg har derfor bedt mitt departement om å legge frem oversikten over forholdet mellom skatteinntekter, slik de var prognosert i budsjettet som Stortinget behandler hver høst – i noen år var det jo en saldering av budsjettet, men i de senere år har det bare vært selve rammevedtakene – og de faktiske inntekter som fremstår når regnskapet er avlagt. Det som her avtegner seg som et meget tydelig bilde, er at det som det er vanskelig å lage prognoser på, er oljeinntektene, altså skatte- og avgiftsinntekter fra oljesektoren. Men også der går tallene i forskjellige retninger. Vi har hatt år med formidable ekstraintekter fra sektoren, og vi har hatt en del år, om ikke så mange, med ganske dramatiske fall. Jeg håper jo ikke at vi får nye slike år med dramatiske fall, men å spå om utviklingen i det internasjonale oljemarked tror jeg er meget vanskelig.

Jeg har hatt gleden av å møte et par-tre av de internasjonale oljeselskapene i den senere tid, og har spurt dem om hva slags prognoser de har – det kunne jo være artig å sammenligne det med de prognoser vi har lagt frem for Stortinget – og la meg si det slik, usikkerheten er like stor der, og treffsikkerheten synes å være godt plassert i forhold til hva vi har lagt frem for Stortinget tidligere. Men her er det jo ulike typer usikkerhet. Det er usikkerhet knyttet til produksjon, til oljepris og til kursutviklingen, først og fremst på dollar.

Når det gjelder skatteinntekter for øvrig, synes jo treffsikkerheten å være ganske stor. Det som er det typiske trekk, hvis man ser hele dette tiåret under ett, er jo at i år med høykonjunktur har man en tendens til å få enda større inntekter enn man forventer, mens det motsatte er tilfellet i perioder med lavkonjunktur.

Jeg kan vel konstatere at alt er ved det samme også i forhold til en vanlig budsjettdebatt. De som mener at det til enhver tid skal brukes mer penger, mener det fortsatt, også i desember, i nysalderingen – som man vil mene det om neste års budsjett, og formodentlig også om budsjettet deretter, og da er vel noe ved det faste. Jeg skal ikke avslutte med å invitere til en debatt om regnskapet neste år – jeg ser også frem til den – men jeg tror det kanskje er mer passende å avslutte med å ønske god jul til samtlige tilstedeværende.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Siv Jensen (FrP): Jeg skjønner at finansministeren trodde han skulle slippe lett unna denne gangen!

Jeg la merke til en uttalelse i innlegget til finansministeren, og jeg forstår for så vidt Regjeringens behov for å ta æren for at vi nå har fått en rentenedgang. Det statsråden sa, kunne i hvert fall tolkes dit hen at rentenedgangen ene og alene skyldes de rammevedtak vi har fått for budsjettet for neste år. Jeg vil gjerne be finansministeren om å bekrefte eller avkrefte det, og i så fall spørre hvordan det harmonerer med den forskriften vi nå har for pengepolitikken og uttalelser gitt av sentralbanksjefen over lengre tid i forhold til perspektivet som Sentralbanken har knyttet til inflasjonsforventningene, og derved rentendringer.

Statsråd Per-Kristian Foss: I mine uttalelser etter Norges Banks rentevetakt understreket jeg at det flertall som står bak rammevedtaket om budsjettet, må ha en del av æren for det som nå har skjedd. Jeg brukte med andre ord ikke ordet «Regjeringen» der, hvis man merket seg det. Jeg ser at en del aviser faktisk gjorde det til et poeng. De oppfattet det i alle fall.

Jeg sa ikke i mitt innlegg at rentenedsettelsen ene og alene skyldes rammevedtaket i Stortinget. Det er flere forhold som ligger til grunn. Men la meg si det slik at dersom Regjeringen ikke hadde holdt seg til handlingsregelen, dersom Stortinget hadde bevilget betydelig utover Regjeringens rammer, hadde dette ikke vært et bidrag til rentenedsettelse. Med andre ord – det hadde ikke vært et bidrag til å holde stramheten i økonomien, som igjen er en forutsetning for at den reelt underliggende inflasjon kan holde seg under målet på 2,5 pst. på to års sikt.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 1232)

S a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Morten Lund om å opprette en ordning med skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet av ikke-kommersiell karakter (Innst. S. nr. 70 (2001-2002), jf. Dokument nr. 8:20 (2001-2002))

Gjermund Hagesæter (FrP) (ordfører for saka): Det denne saka kort går ut på, er kva frådragsrett den enkelte skattyttar skal ha når det gjeld gåver til frivillige, ikkje-kommersielle organisasjonar.

Forslagsstillarane bak dette Dokument nr. 8-forslaget, Åslaug Haga og Morten Lund, har gått inn for at ein skal gi skattefritak for gåver som blir gitt via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon, og ein går dermed inn for ei utviding i forhold til dagens ordning både når det gjeld storleiken på beløpet, og kanskje også ei utviding når det gjeld kva for lokale organisasjonar som kan omfattast av ordninga.

Finansministeren har i ei fråsegn m.a. peikt på at ein slik ny måte å organisere det på vil vere administrativt kostbart for alle partar. Finansministeren sine utsegner har fleirtalet i komiteen, alle unnateke Senterpartiet, sluttast seg til.

Men fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Arbeidarpartiet og SV, har den oppfatninga at dagens ordning, med rett til frådrag for inntil 900 kr pr. skattyttar, bør utvidast, men altså då innanfor den måten det blir administrert på pr. i dag.

Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmene frå Framstegspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet, konkluderer derimot med at dokumentet blir lagt ved protokollen utan realitetsbehandling.

Høgre, Kristeleg Folkeparti og Venstre viser til at Regjeringa arbeider med ei slik utviding, og at eit vedtak derfor vil vere unødvendig, medan Arbeidarpartiet og SV, så vidt eg forstår, ikkje ønskjer ei slik utviding.

Mindretalet, beståande av Framstegspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet, har fremja eit forslag der ein ber Regjeringa snarast leggje fram forslag om ein betydeleg auke i frådragsgodkjent beløp ved gåve til frivillige organisasjonar.

Merknadene viser at eit fleirtal i denne salen altså er prinsipielt einig i innhaldet i forslaget, men at regjeringspartia likevel ønskjer å stemme imot, då dei ser på dette som eit unødvendig forslag fordi Regjeringa alt har sagt at ein ønskjer å utvide denne ordninga. Mindretalet fremjar likevel dette forslaget for å gi eit positivt signal til Regjeringa om at dette arbeidet må få høg prioritet, fordi vi ser på slik frivillig innsats og arbeid som så viktig og ei så god investering for framtida at det hastar med å få lagt til rette slik at desse frivillige organisasjonane får ein betre økonomi for å kunne drive sin viktige samfunnsinnsats.

På bakgrunn av dette vil eg fremje mindretalsforslaget frå Framstegspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet.

Presidenten: Gjermund Hagesæter har tatt opp det forslaget han refererte til.

Morten Lund (Sp): Dugnadsfolket fortjener mye mer enn ros. Alle honnørord er på sin plass, men i mye større grad må det følge penger med. Det er nok slik at lokale godord og lokale penger gjør mer godt og fører til større aktivitet enn de pengene som kommer fra sentralt hold.

Senterpartiet ønsker med det forslaget som nå er til behandling, å få Stortinget med på nytenkning: På hvilken måte skal vi kunne tilføre mye penger til lokale lag og foreninger som gjør godt for oss alle sammen, uten at de pengene skal komme fra statsbudsjettet?

Vi har 85 000 lag og foreninger med 5-6 millioner medlemskap, ifølge HSH-rapporten om frivillig sektor fra 1999. Frivillig arbeid utgjør 6 pst. av alle årsverk, men bare 6 pst. av inntektene til disse organisasjonene er gaver fra private. De gavene er nok ganske ulikt fordelt.

Senterpartiet ønsker at myndighetene skal bidra mer med direkte støtte og andre stimulanser, slik at frivillig innsats ikke stopper opp. Det er nok en reell fare for at noe av den kan gjøre det. Dugnadsfolket går fortere lei av å selge lodd og tigge penger enn av å jobbe med de unge f.eks. Driften i organisasjonene blir dyrere og dyrere.

Senterpartiet ønsker bl.a. å endre tippenøkkelen slik at alt overskuddet går til idrett og kultur, og den merinntekten skal da gå til lokalt arbeid. Totalt ønsker vi at idrett og kultur skal få 1 milliard kr ekstra i løpet av fire år.

Dette med politivakthold har vi vært inne på før. Vi ønsker at det skal være gratis der formålet med et arrangement er kultur, barn og unge, og at det prinsippet skal lovfestes. Vi kommer også til å følge opp det etter hvert.

Staten må gi skattefritak til dem som vil gi pengegave i stedet for å jobbe selv i lokalmiljøet. Det er det forslaget vi nå behandler, handler om. Skattefritak er en stor stimulan. Det vet vi fra andre områder. Gavepengene må finne veien til det formålet som man ønsker å støtte, på en enkel og trygg måte. Jeg mener at mulighetene for skattejuks unngås best ved at pengene går via en lokal bankkonto – at ansvaret for å forvalte og formidle pengene skal legges til et lokalt styre, og at de passer på at det bare er de foreningene som har et godkjent formål ut fra forskrifter fra departementet, som får pengene. Et slikt lokalt styre ser hva pengene brukes til. Rapporteringen til skattemyndighetene vil kunne gjøres meget enkelt, og selvsagt også kunne gjøres maskinelt, slik at fradraget kommer på den forhåndsutfylte selvangivelsen.

Givergleden og dugnadsviljen er i meget stor grad knyttet til det lokale, det nære og det konkrete. Ved en skattestimulan med romslige beløpsgrenser vil et prosjekt som er nyttig for mange, kunne få store bidrag. Dagens ordning med skattefritak gir beskjedne bidrag, 10 mill. kr totalt ifølge brev vi har fått fra departementet. Årsaken til at så lite penger kommer inn den veien, er åpenbart at gavene havner hos landsomfattende organisasjoner og i liten grad går til lokale formål. Et oppslag i Nationen i dag forteller om det. Der står det bl.a. at de som driver med korps og kor, får ikke fem øre gjennom den ordningen. Noregs Ungdomslag kjenner ikke til at ordningen eksisterer. Jeg tror det også blir slik senere, om ordningen utvides og beløpsgrensen blir større.

Det er positivt at et flertall i komiteen vil utvide den ordningen vi har i dag, tross alt. Arbeiderpartiet og SV sier ikke noe om det. Samarbeidspartiene varsler at frådragsbeløpet kan bli økt, mens Fremskrittspartiet, Kystpartiet og Senterpartiet sier at vi vil øke dette. Men hva Arbeiderpartiet og SV vil, får vi ikke vite noe om, annet

enn at de slutter seg til Finansdepartementets skepsis. Det synes jeg er litt skuffende.

Så synes jeg selvfølgelig det er skuffende at bare Senterpartiet ønsker å foreslå ordningen med skattefritak for pengegaver til lokale formål. Det meste av skepsisen til dette forslaget synes nok å bunne i hensynet til de landsomfattende organisasjonene, at de har uttalt et ønske om at gaver bør gå den veien. Jeg synes det er rart at mulighetene for å øke pengestrømmen til de lokale lagene ikke vektlegges mye mer. Ved forrige korsvei, ved behandling av frivillighetsmeldingen, var Senterpartiet og Kristelig Folkeparti i det minste enige om at vi ville prioritere de lokale lagene. Vi ønsket ikke det som flertallet sa, at det skal gå om de landsomfattende organisasjonene.

Departementets opplisting av motargument mot utvidet skatteunntak er ikke uventet. Noen av motforestillingene synes jeg er grunnløse og overdrevne. Det er slik at det forslaget som er levert inn med begrunnelse, skisserer hvordan en ordning med lokale dugnadsfond kan organiseres. Når det gjelder organisering, når det gjelder styreform og geografisk område, er det brukt «bør»-formen og «kan»-formen i forslaget, mens departementet i sitt svar tydeligvis oppfatter det som at det er et detaljert regelverk som er lagt fram. Slik er det slett ikke. Vi har bedt om at departementet legger fram et regelverk ut fra de begrensningene som trengs. Det er selvfølgelig ingen ting i forslaget som antyder at vi ønsker et regelverk som ikke er til hinder for skattesubsidiering av voksne persons hobbyer og fritidsaktiviteter.

Jeg velger da å håpe at den bebudede forbedringen av dagens skattefritaksordning vil omfatte både et bredere nedslagsfelt, sterkt utvidede beløpsgrenser og bedre muligheter for å gi gaver til eget nærrområde. Imidlertid lover Senterpartiet å ikke glemme dugnadsfolket og muligheten for at slike skattestimulanser skal kunne gis til lokale lag og foreninger gjennom lokale dugnadsfond. Det forslaget kommer nok til å dukke opp igjen.

Til slutt skal jeg fremme det forslaget som Senterpartiet har i innstillingen.

Presidenten: Morten Lund har tatt opp det forslaget han refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.
(Votering, se side 1238)

S a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om samtykke til å sette i kraft en skatteavtale mellom Norge og Chile, underskrevet i Santiago den 26. oktober 2001 (Innst. S. nr. 69 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 33 (2001-2002))

Karl-Anton Swensen (Kp): Etter anmodning fra norske myndigheter ble det i mai 1999 forhandlet med Chile om å inngå en avtale om å hindre dobbeltbeskatning. Den 26. oktober 2001 ble det i Santiago underskrevet en avtale mellom Norge og Chile med formål å hind-

re dobbeltbeskatning og å forebygge unndragelse av inntekts- og formuesskatt.

Denne avtalen vil tre i kraft så snart begge statene har gjort de nødvendige vedtak. Det er en enstemmig komite som går inn for å sette i kraft denne avtalen. På denne bakgrunn anbefaler jeg komiteens enstemmige tilråding.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.
(Votering, se side 1238)

Stortinget har tidligere i dag bestemt at sakene nr. 5–7 utsettes og kommer opp til behandling ved et senere møte. Dermed er vi fremme ved sak nr. 8.

S a k n r . 8

Innstilling frå næringskomiteen om Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S og Svea Nord-prosjektet (Innst. S. nr. 67 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 2 (2001-2002))

Presidenten: Etter ønske fra næringskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 15 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 15 minutter, Høyre 15 minutter, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti 10 minutter hver, Senterpartiet, Venstre og Kystpartiet 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne for hver partigruppe, og fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Dette anses vedtatt.

Lodve Solholm (Frp) (ordfører for saka): Vi skal i dag handsame og gjere vedtak om permanent drift i Svea Nord-gruva.

Fleirtalet stør opplegget i proposisjonen, mens mindretallet, som består av SV, ikkje gjer det. Senterpartiet har ein særmerknad, og har fremja forslag. Det har òg SV. Eg reknar med at mindretallet her vil gjere greie for sine merknader sjølv.

Proposisjonen inneheld forslag om at Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S skal få halde fram med langsiktig koldrift på Svalbard, då lokalisert i Svea Nordfeltet. Det er ein føresetnad at ein skal drive ut frå bedriftsøkonomiske føresetnader og utan statleg tilskot i framtida. Skal ein gjere det, er det ein føresetnad at volumet i uttaket blir auka, frå om lag 300 000 tonn i dag til eit gjennomsnitt på 1,2 mill. tonn pr. år, men utan eit tak, slik at ein kan få fleksibilitet og dermed kan auke volumet noko når det er ønskjeleg og naudsynt. Kapasiteten er på 2,5 mill. tonn pr. år – utan at ein treng å utvide kaia og utskipingskapasiteten.

For fleirtalet er Svalbardtraktaten og den plikta som den legg på Noreg til å ta vare på suvereniteten, viktig. Det kunne òg vere greitt å minne om behandlinga av Svalbard-saker i Stortinget før, og understreke det som utanrikskomiteen og Stortinget sa ved handsaminga av St. meld. nr. 9 for 1999-2000, at det er viktig at Noreg tek ansvaret med omsyn til å utøve suvereniteten på øygruppa på ein måte som sikrar fred, stabilitet, vern av villmarksmiljøet og ei ansvarleg ressursforvaltning.

Dette er for fleirtalet det viktigaste argumentet for at vi ønskjer å gi Store Norske moglegheit til å kome i gang med permanent drift i Svea. For at vi skal kunne klare det, er det også viktig at Longyearbyen som lokalsamfunn er om lag så stor som den er i dag, og har den strukturen den har i dag. Store Norske er særskild viktig for å kunne halde det ved lag. Dei er på grunn av sitt nærvar med på å skape ein ringverknad når det gjeld arbeidsplassar i Longyearbyen som eg trur inga anna verksemd som eventuelt skulle bli lokalisert til Svalbard, kan vere med på å skape. Dersom ein ser på kor lenge folk står i jobbane sine i Store Norske, er det 12–13 år i gjennomsnitt, mens i dei andre store næringane på Svalbard, som er turisme og forskning og utdanning, er gjennomsnittstida om lag eit år. Då seier det seg sjølv at tryggleiken og stabiliteten blir såpass svak at dei andre servicenæringane som «servar» Store Norske, kanskje ikkje vil kunne sjå seg i stand til å vere i Longyearbyen i framtida dersom ikkje Store Norske held fram.

Det blir hevda at det kan vere andre næringar som skal kunne kome inn der. Eg vil setje eit stort spørsmålsteikn ved det. Kva slags andre næringar er det som kan overta den rolla som Store Norske har? Og då må vi halde fast på det som er utgangspunktet, nemleg at det viktigaste momentet er at vi skal utøve suvereniteten vår på Svalbard. Eg trur ikkje det lèt seg gjere med andre næringar, for dersom vi skulle gjere som SV seier, nemleg styre ei avvikling av Store Norske, er det ikkje berre arbeidsplassar i Store Norske som forsvinn, då vil det også forsvinne mange andre arbeidsplassar i Longyearbyen, slik at lokalsamfunnet i Longyearbyen ikkje vil bli halde oppe, og at vi då kanskje heller ikkje klarer å utøve dei forpliktingane som vi har, jf. Svalbardtraktaten.

Det er også gledeleg å sjå at drifta, etter at ein har lagt inn store summar og mykje pengar i Svea Nord, skal kunne gå med overskot i framtida. Det er òg eit pre som vi får ta med oss. Det har jo aldri vore stilt spørsmål om det før når det gjeld det som har med Svalbard og Longyearbyen å gjere, og dei forpliktingane som vi har. Det viktigaste er at vi er til stades, og at vi har eit lokalsamfunn der oppe som fungerer såpass bra at folk vil vere der og stå i arbeid der.

Det har òg vore mykje snakk om dette med kol og forureining og kolkraftverk. Det er klart at ein kan seie mykje om det, men det er iallfall ein realitet at kolet på Svalbard og i Svea Nord-gruva er av det reinaste som er på marknaden. Transporten til marknaden er også faktisk miljøvennleg sett i forhold til transport av anna kol som kjem langt vekk frå, og marknaden er jo Europa. Og i og med at kolet er så marginalt på verdsmarknaden at det for

så vidt ikkje betyr noko, synest vi at det må vere riktig at vi prøver å halde oppe våre forpliktingar på Svalbard.

Så har seglinga i Akselsundet vore mykje nemnt, og eg skal ta med nokre ord om det også. Eg må minne forsamlinga om at no har ein skipa kol i lange, lange tider ut gjennom det såkalla tronge Akselsundet. Det er 700 m breitt, og sjølve seglingsleia er ikkje meir enn 1 200 m lang. Det går ein båt kanskje annakvar dag i den perioden det er utskipping. Om ein tar Oslofjorden på det smalaste punktet, så trur eg den seglingsleia er atskillig trongare enn dei 700 m i Akselsundet, og det er atskillig fleire båtar som går der. Det paradoksale er jo at den einaste båten som førebels har gått på grunn der oppe, er Bellona sin eigen båt, og den er jo atskillig mindre enn dei båtene som blir sende inn gjennom sundet i dag. Og med dei seglingsforskriftene som no ligg føre, trur i alle fall fleirtalet at dette vil gå bra. Det har ikkje vore ulukker.

Det har vore kritisert lite grann at ein brukar kjentfolk frå reiarlaget som har frakta kol på Svalbard i alle år. Eg trur det er fornuftig å bruke kjentfolk, og eg er overbevist om at reiarlaget veit at den dagen det skjer ei ulukke der oppe som kan skuldast at ein pressar på for mykje og ikkje følgjer forskriftene, så er det sannsynlegvis slutt. Så her vil ein faktisk vere på den sikre sida for at dette skal gå bra. Det er moglegheiter for at dette skal gå bra, og då er det viktig at ein også organiserer seg. Eg har tru på at dette skal gå bra, og eg er overbevist om at Stortinget i dag gjer eit fornuftig vedtak når ein følgjer anbefalinga frå fleirtalet i komiteen om å starte med permanent drift i Svea Nord-gruva, organisert som eit eige aksjeselskap under Store Norske Spitsbergen Kullkompani AS.

E i r i n F a l d e t hadde her tatt over presidentplassen.

Olav Akselsen (A) (leiar for komiteen): Dette er ei sak med mange sider, og eg må vel innrømme at for Arbeidarpartiets del er det ikkje den næringspolitiske sida som er den viktigaste, men òg den har fleire spennande element ved seg.

Eg synest det er positivt at staten som eigar stiller opp for dei bedriftene som staten er medeigar i. Arbeidarpartiet ønskjer ein aktiv næringspolitikk, og at dei statlege bedriftene òg skal få tilgang til risikokapital, og innskotskapital er ein viktig del av denne politikken. Eit anna eksempel på det er Stortingets vedtak frå i fjor om å skyta inn pengar i Statkraft. Difor vil eg på det sterkaste tilbakevisa dei som hevdar at det å skyta inn pengar i ein statleg bedrift er det same som å subsidiera. Det er det på ingen som helst måte. Her stiller ein opp med risikokapital for ei bedrift som ein sjølv eig, på linje med det private eigarar til tider må gjera for å vidareutvikla sine bedrifter.

Store Norske Spitsbergen Kulkompani har gjennomgått store endringar dei siste åra og er no førebudd til å møte framtida på ein effektiv og framtidretta måte. Vedtaket som Stortinget i dag er invitert til å fatta, er ei oppfølging av tidlegare vedtak knytt til denne saka. Med bakgrunn i tidlegare stortingsdebattar og vedtak ville det

(Akselsen)

etter mitt syn vore merkeleg om sluttresultatet i dag skulle bli annleis enn det vert, all den tid ein her har kjørt eit løp som Stortinget før har gitt si velsigning til.

Det er slik at kvaliteten på det kolet som finst i Svea Nord, er særst god. Det kolet ein får frå Svalbard, er det reinaste ein finn på marknaden og vil difor bidra til å redusere utslepp i forhold til kol frå andre kjelder. Likevel vil eg hevda at å bruka slike argument for å seia ja til vidare drift av Svea Nord, på alle måtar vil vera vikarierende argument. Det å seia ja til vidare koldrift i dag er ikkje uproblematisk. Ein ser at vidare koldrift òg har negative sider. Sanninga er at for Arbeidarpartiet er det koldriftas betydning for Svalbard-samfunnet og norsk nærvære på Svalbard som er hovudargumentet for vidare drift. Svalbard er ein heilt spesiell del av Noreg. Det er eit strategisk viktig område. Det er slik at andre nasjonar og utanlandske selskap har heilt spesielle rettar på Svalbard som dei ikkje har i Fastlands-Noreg, og det er viktig at Noreg tar vare på sine plikter etter Svalbardtraktaten, og vidareføring av koldrifta er eit viktig verkemiddel for å få det til.

Eg er sjølvsagt glad for at det dei siste åra har blitt større breidd i den næringsaktiviteten ein finn på Svalbard. Det er positivt at samfunnet der oppe får fleire bein å stå på. Det er likevel slik at permanent koldrift er berejelken i den norske busetnaden på Svalbard i all overskodesleg framtid. I Fastlands-Noreg har ein fleire eksempel på gruver som er blitt nedlagde, med fråflytting, avfolking, som resultat, trass i at ein frå storsamfunnet ofte har gått inn med store summar til omstilling. Eg fryktar at det same ville bli resultatet dersom koldrifta på Svalbard skulle opphøya.

Det er slik at me som politikarar må halda dei positive sidene ved koldrifta opp mot dei negative. Den kolmengda som skal produsert i Svea Nord-gruva, utgjør under ein prosent, kanskje to promille, av verdsmarknaden, og ville straks blitt erstatta av kol frå andre kjelder dersom me i dag valde å setja foten ned for vidare drift på Svalbard. Eg må difor innrømme at eg vanskeleg kan sjå den globale effekten av å oppretthalda koldrifta på Svalbard.

Når det derimot gjeld dei lokale verknadene, er det sjølvsagt slik at dei vil vera der, men eg synest me bør minna oss sjølve på at den saka me diskuterer i dag, på ingen måte er første anledning Stortinget har hatt til å diskutera framtida til koldrifta på Svalbard. Ein har i tidlegare saker sett strenge krav for kor omfattande og korleis koldrifta skal utvikla seg vidare. Ein har bl.a. sagt nei til å byggja veg frå Longyearbyen til Svea, noko som absolutt ville letta moglegheita for vidare koldrift. Ein har òg sagt nei til å føra strøm via kabel frå Longyearbyen til Svea, noko som ytterlegare er med på å redusere dei næringsmessige sidene ved å halda ved lag koldrifta. Det er altså slik at Stortinget tidlegare har sett strenge miljømessige krav for vidare utvikling av kolressursane på Svalbard.

Det er òg slik at ein har sett svært strenge krav når det gjeld frakt til og frå Svea – det gjeld frakt av varer inn og ikkje minst frakt av kol ut frå området. Det er svært man-

ge båtanløp på Svalbard i løpet av året, og tryggleiken ved dei ulike anløpa er nok på eit langt lågare nivå enn det me snakkar om når det gjeld frakt til og frå Svea-gruva. Eg vil difor påstå at fleirtalet i dag har grunnlag for å seia at ein har tatt omsyn til miljøet, og at miljøet på mange måtar har styrt aktiviteten knytt til norsk koldrift på Svalbard. Me må ha klart for oss at så lenge desse kolressursane finst på Svalbard, og med Svalbardtraktaten sin spesielle natur, vil det vera mogleg for andre selskap frå andre nasjonar å hevda retten til å ta ut desse ressursane. Og eg fryktar at det vil vera av ein helt annan miljøstandard enn den som me no legg opp til frå Store Norske Spitsbergen Kulkompani.

For min eigen del kan eg seia at merknadene frå Senterpartiet viser den haldninga eg har. Me har ikkje så mange alternativ dersom me ønskjer å vidareføra busetjinga på Svalbard. Det er vidare koldrift som vil vera avgjerande for at me skal kunna oppretthalda busetjinga og dermed Noreg sine forpliktingar knytte til Svalbardtraktaten.

Heilt avslutningsvis: Når det gjeld forslaga nr. 2 og 4 og for så vidt òg forslag nr. 3, frå Senterpartiet, føler eg at dei forslaga er av meir generell karakter, som ikkje gjeld vidare koldrift spesielt, men kva for ei regime ein skal ha i høve til Svalbardsamfunnet. Eg synest difor det ikkje er naturleg i dag å stemma for desse forslaga, men det kan vera opp til Regjeringa om dei vil sjå på desse forslaga, knytt til ein breiare gjennomgang av aktiviteten på Svalbard. Så får me i Arbeidarpartiet koma tilbake til dei konkrete forslaga på eit meir generelt grunnlag når Stortinget neste gong har ein generell debatt om utviklinga på Svalbard.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingvild Vaggen Malvik (SV): Er norsk kulldrift på Svalbard et positivt eller et negativt bidrag i kampen mot global oppvarming? Det er noe jeg kunne tenke meg at representanten Akselsen gav et klart svar på. Eller er det bare dansk kullkraft som bekymrer Arbeiderpartiet når det skal argumenteres for bygging av gasskraftverk i Norge? Det kan være på sin plass å minne om at vi gjennom kulldriften på Svalbard bidrar til lavere kullpriser i Europa, og dermed til økt lønnsomhet for kullkraftverkene. Eller er det slik at flertallet, inkludert Arbeiderpartiet, fortsatt mener at alle andre skal ta ansvar for klimaendringene – alle andre enn oss selv? Vi trenger ikke kulldrift på Svalbard for å opprettholde norsk suverenitetshevdelse. Det ble ettertrykkelig slått fast av Steinnesutvalget i 1998. Bruk av offentlige midler på Svalbard er ikke først og fremst et næringsmessig spørsmål, men et utenrikspolitisk spørsmål. Er det ikke da mer fornuftig å bruke ressursene på noe som også er klimapolitisk fornuftig? Det er faktisk veldig mye annet vi kan gjøre på Svalbard – en styrking av det forskningsmiljøet som allerede er der, er en åpenbar mulighet.

SV ønsker heller ikke å avvikle over natten. Derfor går forslaget vårt ut på at kulldriften blir avviklet over en

femårsperiode, slik at det er mulig å foreta en omstillingsprosess i lokalsamfunnet.

Mitt spørsmål er derfor: Når flertallet, inkludert Arbeiderpartiet, nå vegrer seg for å fatte beslutninger hvor man enkelt kunne finne andre løsninger for måloppnåelse, som er norsk suverenitetshevdelse, og samtidig gjøre noe som er bra for klimaet, hvordan skal det da gå når vi i forbindelse med klimameldingen skal begynne å diskutere de virkelig store problemområdene i norsk klimapolitikk?

Som saksordfører for innstillingen om klimameldingen må jeg si at denne saken ikke lover spesielt godt for framtiden.

Olav Akselsen (A): Me får berre slå fast at når det gjeld betydninga av kolddrifta på Svalbard, har SV ei heilt anna haldning enn alle dei andre partia. Når me i dag går inn for å halda fram med drifta, gjer me det først og fremst fordi me meiner det er avgjerande for moglegheita til å halda på norsk suverenitet, ta vare på dei pliktene som me har i forhold til Svalbardtraktaten og sikra norsk busetjing på Svalbard. Det er slik at når me behandlar denne saka i dag, er det siste saksbehandling i ein svært lang saksbehandlingsperiode. Eg vil faktisk hevda at alle dei politiske partia her i huset har gått nøye inn i problemstillinga og sett på alternative driftsformer og næringsvegar på Svalbard. Eg håpar at ein kan ha respekt for at når me meiner at det ikkje er mogleg, så har det faktisk vore ein viktig føresetnad når me har teke våre avgjerder.

Så til det konkrete spørsmålet om kva vidare koldrift på Svalbard har å bety for den globale oppvarminga. Dersom eg skal vera heilt ærleg, trur eg svaret må vera null og niks. Det er slik at den totale mengda kol ein skal eksportera frå Svalbard, utgjør ca. to promille av verdensmarknaden. Eg føler meg hundre prosent sikker på at om me i dag hadde valt å leggja ned den aktiviteten på Svalbard, ville det ikkje slått ut på prisen nokon som helst plass. Andre ville ha auka produksjonen sin. Me veit at den største konkurrenten til Svea ligg i Australia, og med den dyre frakta som då ville blitt resultatet, kan ein ikkje sjå vekk frå at den globale klimarekneskapen ville blitt negativ.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Ivar Kristiansen (H): Selv om dette er en sak som egentlig handler om å bevilge penger til ny aksjekapital til selskapet Store Norske Spitsbergen Kulkompani, er det likevel – ikke helt uventet – en viss tendens til å sette i gang en ny debatt om kullproduksjon på Svalbard.

Saksordføreren har på en utmerket måte redegjort for flertallsinnstillingen fra næringskomiteen. Det er bare noen få punkter jeg ønsker å tilføye på vegne av Høyres stortingsgruppe.

Åpenbart er det også miljøelementer i denne debatten, det kan man ikke skjule. Det vil alltid være de som vil gi ulempene ved kullproduksjon og drift større oppmerksomhet og betydning enn andre som mener at vi er nødt

til å se kullproduksjonen på Svalbard i den sammenhengen som vi alltid har gjort gjennom de siste tiår, som et ledd i den samlede norske Svalbard-politikken, hvor Svalbardtraktaten og ulike utenrikspolitiske hensyn er nødt til å spille inn på den aller tyngste måte.

Jeg syns dette er en positiv sak. Den er positiv på mange måter, ikke minst ut fra at selskapet selv, ansatte og styret har gjort en god jobb med å utvikle selskapet og Svea Nord-prosjektet til den status det har i dag. Skulle man ha stoppet dette prosjektet, burde det ha vært gjort i 1999 da man startet prospektering og utvikling. Det går ikke an i dag å ta en omkamp etter at man har lagt ned mellom 800 og 900 mill. kr for å klargjøre produksjonen med det utgangspunktet en har i dag. Det standpunktet skulle med respekt å melde vært inntatt i 1999 og ikke vært til drøfting i dag.

Ny aksjekapital skal brukes som ny egenkapital i et nyopprettet datterselskap utskilt fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani. Det nye selskapet vil jo da disponere anlegg, eiendommer og de driftsrettigheter som tilligger selskapet i Svea Nord-området, og i tillegg vil det overta gjeld.

Jeg kan ikke se at denne saken medfører noen større risiko for skade – heller ikke miljøskade. Den innebærer det positive at den helt klart slår fast at statlig tilskudd ikke lenger skal tildeles morselskapet. Den åpner også for statlig nedsalg ned til 51 pst. i datterselskapet, som jeg syns er positivt. Det ligger også et positivt element i at styre og selskap må ha den ambisjon som innstillingen legger opp til, nemlig lønnsomhet ved best mulig og mest mulig effektiv drift. Skulle det bli noen problemer som går i retning av å drøfte produksjonstak, som for så vidt må være et forhold som styret er nødt til å ta et særegent ansvar for, så vil jo eierne til enhver tid ha mulighet til å ta opp dette forholdet.

Jeg må også understreke overfor dem som vektlegger miljøspørsmålet og mener det gir størst effekt å si nei til kullproduksjon på Svalbard: Hvis dette er et ledd i en miljøpolitisk tankegang, vil man også måtte følge det resonnementet videre, og følge det helt ut, noe som må bety at det konsum man har i Norge av kull, ikke lenger skal opprettholdes – og det dreier seg om et nivå som er langt over det som Svea Nord kommer til å produsere. Det betyr eksempelvis at sementovnene i Tysfjord må slås av, med de følger det har for lokalsamfunnet Tysfjord, men ikke med den konsekvens at en oppnår det fnugg bedre miljø på kloden som sådan.

Jeg tror også at et særnorsk tiltak som stans i norsk kullproduksjon ikke vil gi noe mindre produksjon av kull på Svalbard, snarere tvert imot. Det er andre nasjoner som begjærlig og med glede vil være i stand til å hoppe inn i de norske anleggene, bare det går en viss tid. Det betyr at en fortsatt vil ha det samme nivå på kullproduksjonen som i dag, bare på andre hender. Og det vil helt åpenbart være med på å svekke de norske interessene i et område som ikke har fått mindre aktualitet de siste årene. I denne forbindelse henviser jeg til et oppslag i Aftenposten sist mandag, som dokumenterer ikke minst den russiske interessen for et videre og styrket engasjement på

øygruppen. Vi skjønner og vet alle sammen hvorfor de har disse interessene, og hvorfor de har dette engasjementet. De antyder sågar at de kan tenke seg å dempe tempoet i kullutvinningen bare for å få aktiviteten til å vare lenger. Og det åpnes for første gang at den russiske stat kraftig subsidierer den russiske virksomheten på øygruppen.

Samlet sett er konklusjonen at skulle de beslutningene som måtte vedrøre en avvikling av kullproduksjonen på Svalbard, ha vært tatt, måtte de senest ha vært tatt i 1999 og ikke i dag. Konklusjonen fra Høyres side er derfor at vi støtter proposisjonen som sådan og flertallsinnstillingen fra næringskomiteen.

Presidenten: Ingen har bedt om ordet til replikk.

Inge Ryan (SV): Vi har en forfatter, Rolf Jacobsen, som skriver: Det er langt dette landet – det meste er nord.

Og aller mest nord, det er jo Svalbard. Vi i komiteen fikk gleden av å besøke Svalbard for kort tid tilbake. Sjøl om det var mørkt, var det interessant å se litt av livet som foregår der. Jeg er enig med tidligere taler i at Norge har helt spesielle forpliktelser i forhold til Svalbard. Det er et samfunn som vi må behandle på en helt særegen måte av flere grunner.

For det første er det et levekraftig samfunn, med mellom 1 500 og 2 000 innbyggere, som fortjener å leve videre. Det er mange som synes det er bra å leve i det samfunnet. For det andre har vi en forpliktelse etter Versailles-traktaten av 1920 til å ta vare på den delen av Norge, en veldig marginal del, som gjør at vi må opptre både med varsomhet og med klokskap når vi gjør beslutninger om hvordan vi skal håndtere Svalbardområdet.

Jeg er ikke i tvil om at det er viktig hvis man skal ivareta norsk suverenitet på Svalbard, at man har et minimum av en bosetting. Vi kan ikke over tid ivareta noen suverenitet hvis det kun sitter noen få forskere og jobber der. Da tror jeg den over tid vil bli svekket. Vi er nødt til å ha en befolkning der som er så stor at den overskrider det begrepet som kalles kritisk masse, dvs. at vi har et levekraftig samfunn med barnehager, skoler, videregående skoler, osv., som kreves for at et lokalsamfunn skal kunne fungere godt.

Så er spørsmålet: Hvordan skal vi stille oss for å få til et levekraftig lokalsamfunn i Longyearbyen og på Svalbard? Løsningen så langt har vært å ha kulldrift. Den har pågått i mange år, og vi står nå foran en epoke med et mer offensivt og større utvinningstempo enn vi har hatt på veldig mange år. Det vil sikre en god del arbeidsplasser. Men det vil også bety en nedtrapping av innbyggertallet på Svalbard, for etter de opplysningene vi har fått fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani, legges det opp til en betydelig bemanningsreduksjon de neste årene på grunn av at man får en automatisering og en effektivisering i gruen. Hvis man ikke foretar seg noe annet enn bare det som skjer nå, vil befolkningsgrunnlaget svekkes på Svalbard.

Derfor mener vi i SV at man er nødt til å gå i gang med et omstillingsprogram for Svalbard, et program der

vi tilfører Svalbard-samfunnet en del nye arbeidsoppgaver. Hva slags arbeidsoppgaver skal så det være? Det vil helt sikkert bli sagt fra de andre partiene: Vi har prøvd omstillingsprogrammer i gruvesamfunn tidligere, og det har vært en fiasko. Jeg er enig i det. I mange gruvesamfunn har omstillingsprogrammene vært en fiasko, men det er fordi man ikke har tatt det skikkelig på alvor. Man har gitt noen få kroner for å få fred og ikke valgt å gå inn med full tyngde i slike omstillingsjobber. Jeg har selv erfaring fra dette og har sett to gruvesamfunn bli lagt ned. Og jeg har opplevd tafatthet fra sentrale myndigheter når det gjelder dette med omstilling. En slik tafatthet kan vi ikke ha på Svalbard. Når det gjelder Svalbard, har vi spesielle forpliktelser. Vi må gå i gang med et omstillingsprogram der vi legger inn ressurser som gjør at vi sikrer bosettingen.

Foreløpig har altså SV landet på at vi ikke ønsker fortsatt gruedrift på Svalbard. Det er ikke fordi vi ikke ser behovet for å ha arbeidsplasser, og det er ikke fordi vi ikke ser behovet for å ta vare på de forpliktelsene vi har på Svalbard, men det er fordi vi ønsker å ha samsvar mellom liv og lære i miljøpolitikken. Vi ønsker å ha samsvar mellom liv og lære, der vi sier at vi ønsker andre energibærere enn dem som forurensar. Vi ønsker å satse på andre typer energikilder. Da må vi være konsekvente, sjøl om det smerter – i hvert fall smerter det meg å si nei til viktige arbeidsplasser i Svalbard-samfunnet.

Jeg er enig i det at det er gjort en god del viktige tiltak i forhold til å sikre seg på miljøsidene. Ser vi på transporten gjennom Akselsundet – som kanskje har vært mest debattert – er det gjort en god del grep for at den skal være så bra som overhodet mulig. Jeg er litt usikker på hvor bra det er. I de høringene vi har hatt i Stortinget, har vi fått tall fra 14 meter til 20 meter på dybden av dette sundet. Det er rart at det ikke går an å få et eksakte tall på hvor dypt det er. Det minner meg nesten om gutten Odin i Olav Duuns bok som spurte Bendik da de stod og kikket ut på havet der ute på Fosen: Er han djup, sjøen? – Ja, han går nå over huet på deg, svarte Bendik. Litt slik har jeg følt det her – tallene er liksom noe svingende, litt omtrentlige. Det forteller meg at det kan være fare for miljøulykker på Svalbard, båtulykker som kan føre til miljøkatastrofer. Vi må være oppmerksom på at det ligger en fare der. Men den viktigste årsaken til at vi går imot, er ikke den biten, for den synes jeg er rimelig godt ivarett, men det er de klimautslippene som kull fører til.

Helt til slutt vil jeg bare si at fra SVs side er vi beredt – hvis vi hadde fått flertall for det – til å bruke de pengene som nå går til bedriftene, til et omstillingsprogram over ti år, der vi skulle ha tatt med både fagfolk, folk fra lokalsamfunnet i Longyearbyen og en rekke andre for å prøve å få til nye arbeidsplasser på Svalbard, både innenfor forskning, utdanning og turisme, og også innenfor områder der dagens arbeidsfolk, gjennom opplæring og etterutdanning, kunne ha bekledd noen av de nye jobbene. Men vi registrerer at det ikke er flertall for det, og at det fortsatt blir kulldrift på Svalbard. Det må vi bare ta til etterretning. Men årsaken til at SV lander på dette stand-

punktet, er at vi ønsker å ha samsvar mellom liv og lære når det gjelder miljøpolitikken.

Med dette tar jeg opp forslaget fra SV.

Presidenten: Inge Ryan har fremmet det forslaget han refererte til.

Olaf Gjødrem (KrF): Kol er eit sentralt element i ein norsk Svalbard-politikk, der Svalbardtraktaten og utanrikspolitikken spelar ei sentral rolle. Dette har bl.a. gjeve grunnlaget for framveksten av eit livskraftig lokalsamfunn som har etablert seg, og som er av største betydning for norsk suverenitet på øygruppa.

Næringsmessig toler ikkje slike lokalsamfunn brå endringar. Difor har Kristeleg Folkeparti gått inn for at ein held fram med koldrift på Svalbard i den nye gruva Svea Nord. Kristeleg Folkeparti støttar òg at staten går inn med eit etableringsbeløp på 150 mill. kr, og føreset at den vidare drifta skal gå i balanse.

Verksemnda på Svalbard skal gå føre seg innafør miljømessige rammevilkår som er fastsette av miljømyndighetene etter konsekvensutgreiningar og tilrådingar frå desse organa. Dei miljøpolitiske sidene ved utvinning av kol frå Svea Nord-feltet er drøfta i innstillinga frå komiteen. Spesielt er Kristeleg Folkeparti oppteken av at utskipinga av kolet gjennom det sårbare Akselsundet skal skje på ein forsvarleg måte.

Me tykkjer, saman med fleirtalet i komiteen, at seglingsføresegnene som ligg føre i dag, tek omsyn til dette. Me meiner at ei utgreiing av ei generell losplikt for Svalbard likevel er ynskjeleg. Dette gjeld òg i forhold til den auka cruisetrafikken på Svalbard. Vidare er dei skipa som blir brukte til denne transporten, slik at drivstoffet ligg på dekk. Dette meiner me er ei ekstra forsikring ved eit eventuelt uhell.

I tillegg har ein av miljøomsyn lagt vekt på at ein ny veg frå Longyearbyen til Svea Nord var uynskt på grunn av at den ville ha representert eit stort inngrep i ein tilnærma urørt og fascinerande natur.

Ut frå dette føler Kristeleg Folkeparti at det er rett å gje grønt lys til ei permanent drift av Svea Nord. Me må innrømme at det prinsipielt er vanskeleg å forsvara kol som ein framtidig energiberar, og at Noreg er med på dette. Men me vil både som parti og i eit samarbeid i Regjeringa satsa på ei auka forskning og utvikling av nye energiformer som på sikt kan overta den dominerande rolla som kol har i dag i verdas kraft- og energiforsyning. Men i den situasjonen me er i nå, meiner Kristeleg Folkeparti det er rett å gje Svalbard grønt lys for denne verksemnda, som i lag med dei to andre søylene som lokalsamfunnet byggjer på – forskning og turisme – kan bidra til å skapa ei stabil og god busetjing på Svalbard.

Marit Arnstad (Sp): Det er ikke uten videre noe enkelt spørsmål Stortinget har til behandling i dag. På mange måter synes jeg det er et spørsmål som bærer i seg mange av de klassiske avveiningene som må gjøres mellom næringsvirksomhet, lokalsamfunn og miljøhensyn. I et større perspektiv er det også et viktig veivalg for

Svalbardsamfunnet og for den samlede norske Svalbardpolitikken.

Senterpartiet har kommet til at vi mener det er rett å gi grønt lys for videre kulldrift på Svalbard. Vi gjør ikke det uten en viss tvil. Vi gjør det etter en grundig diskusjon. På den ene siden tilsier miljøhensyn at kulldrift ikke bør oppmuntres. På den andre siden er det ingen tvil om at det vil svekke det lokale samfunnet på Svalbard betydelig dersom det ikke gis mulighet for videre kulldrift. Det vil igjen ha betydning for muligheten til å forvalte våre interesser etter Svalbardtraktaten.

Jeg tror i grunnen ingen av partiene er tjent med å bagatellisere de dilemmaene som dette spørsmålet bærer i seg, enten vi er for eller mot videre kulldrift. Senterpartiet legger stor vekt på det Svalbardsamfunnet sjøl sier om sin egen framtid. Jeg opplever det slik at det er en enstemmig røst fra dem som bor og arbeider på Svalbard, omkring spørsmålet. Det som sies om dette, må tas på alvor. For min del og for mitt partis del vil det veie tyngre enn det som sies i en interdepartemental arbeidsgruppe i så måte.

Jeg synes også det er grunn til å påpeke at det i proposisjonen vises til at så mye som en tredjedel av elev- og barnehagegrunnlaget kan bortfalle dersom gruvedriften avvikles. Man antar at dette, inkludert ringvirkninger, kan komme til å redusere innbyggertallet i Longyearbyen med bortimot 450 personer. Det er et meget viktig spørsmål for det lokale samfunnet.

Så til kullutvinning som miljøspørsmål. Kullutvinning er ingen miljøvennlig virksomhet. Det er betenkeligheter vi må se i øynene. Jeg synes ikke det er så veldig relevant i den sammenheng å diskutere om kullet er mer eller mindre rent – det må jeg oppriktig talt si. Kulldrift er forbundet med miljøproblemer. Det er et faktum vi må forholde oss til. Men vi må samtidig være villig til å foreta de avveiningene som er nødvendig mellom ulike hensyn – i dette tilfellet hensynet til Svalbardtraktaten, til lokalsamfunnet på Svalbard og til miljøspørsmålene. Nå er det slik at miljøhensynene ikke bare er knyttet til selve kulldriften, men også til hvordan kullet skipes ut og til transporten videre til markedet. Det er også en problemstilling som komiteen har tatt opp i sin innstilling.

Det er et langsiktig valg som en i realiteten tar i dag, og Senterpartiet synes at det i den sammenhengen ville ha vært naturlig at en, når det nå gis grønt lys for videre kulldrift, velger å ta en samlet gjennomgang av sikkerheten til sjøs rundt Svalbard. Det er en akilleshæl ikke bare for kulldriften, men også for annen transport. Både i forhold til kulltransporten og i forhold til annen skipstrafikk burde losplikten etter vår mening gjøres gjeldende for Svalbard-området. Jeg mener også at når det gjelder utskiping av kull, burde en i framtida sørge for at det er det mest miljøvennlige drivstoffet som blir brukt under transport.

Svalbard vil etter det vedtaket som gjøres i Stortinget i dag, ha flere ben å stå på i årene framover. Jeg tror i realiteten at det er en del optimisme knyttet til virksomheten på Svalbard. Turisme vil være viktig, men den har sine begrensinger. Forskningsaktiviteten vil være viktig, men

den kan ikke alene eller i lag med turisme bidra til den stabiliteten som det lokale samfunnet på Svalbard kommer til å trenge. Det er tross alt kulldriften som vil bidra vesentlig for å oppnå det samvirket av ulik aktivitet som er nødvendig for at Svalbardsamfunnet skal kunne utvikle seg videre.

Når det gjelder økonomien i kulldriften, forutsettes det i utgangspunktet fra Stortingets side at den videre drift skal skje med lønnsomhet og uten statlige tilskudd. Men jeg må si at når jeg hører argumentasjonen til flertallet her i dag i forhold til suverenitet og i forhold til lokalsamfunn, er det vel ikke uten videre gitt at vi kan si at en avvikling hadde vært helt greit dersom virksomheten ikke kunne foregå uten statlige tilskudd. I forhold til den argumentasjonen enkelte har brukt her i dag, tror jeg vi da kunne ha kommet til å møte oss sjøl i døra.

Men komiteen er enig på dette punkt. Det er også bred enighet om den nye selskapsorganiseringen og om at det skal bevilges 150 mill. kr til aksjekapital for det nye selskapet.

Med dette vil jeg ta opp forslagene nr. 2, 3 og 4 fra Senterpartiet. Jeg vil i samme øyeblikk få lov til å omgjøre disse forslagene til oversendelsesforslag. På bakgrunn av de signaler som er kommet fra flere partier i dag, har jeg en forhåpning om at det i en bredere sammenheng og i en bredere debatt vil være mulighet for å ta opp disse spørsmålene på nytt for om mulig å få en tilslutning til dem da.

Presidenten: Marit Arnstad har tatt opp de forslag hun refererte til, og hun har omgjort dem til oversendelsesforslag. Teksten i forslagene vil bli omgjort i tråd med dette.

May Britt Vihovde (V): Det arktiske miljøet på Svalbard er svært sårbart for inngrep. Spørsmålet om videre koldrift på Svalbard reiser vanskelege avvegingar. For eit miljøparti som Venstre er det spesielt viktig at dei miljømessige omsyna er godt varetekne.

Det er difor ein viktig føresetnad at drifta i Svea Nordfeltet skal foregå i samsvar med svalbardmiljølova og på bakgrunn av den breie konsekvensutgreinga som er gjort. Venstre føreset vidare at utskipinga foregår slik at både miljøomsyn og tryggleik er fullt ut varetekne.

Regjeringa vurderer om losplikta skal utvidast til å gjelda Svalbard-området generelt. Venstre vil støtta ei generell losplikt også for turisttrafikken. Vi kan ikkje akseptera ulykker i eit så sårbart område, anten det gjeld utskipping av kol eller det gjeld annan transport. Og eg må få lov til å seia at eg er glad for at Senterpartiet gjorde om sine forslag til oversendingsforslag.

For Venstre er det også ein sentral føresetnad at vidare koldrift i Svea Nord skal gjennomførast utan ytterlegare statleg støtte.

Det er viktig at Noreg varetek sine plikter etter Svalbardtraktaten. Ein føresetnad for dette er at Noreg er tilstrekkeleg til stades på Svalbard.

Koldrifta har lang tradisjon på Svalbard og har blitt det viktigaste grunnlaget for busetjing i Svalbardsamfunnet gjennom heile året. Dette har vore viktig for den akti-

viteten som etter kvart er bygd opp rundt turisme, forskning og utdanning.

Fleirtalet i komiteen understrekar i innstillinga at Svalbard sin politiske og folkerettslege situasjon er einestående i verdssamanheng, og at Noreg har eit spesielt stort ansvar når det gjeld å utøva suvereniteten på Svalbard på ein måte som sikrar stabilitet, vern av villmarks miljøet og ein ansvarleg ressursforvaltning.

Venstre er ikkje overtydd om at desse viktige omsyna ville blitt godt nok varetekne dersom Noreg er mindre til stades på Svalbard.

Eg trur vi må erkjenne at andre næringar ikkje vil kunna overta den rolla koldrifta har i dag, og at utvinning i Svea Nord vil vera nødvendig for eit stort nok norsk nærvarer i framtida og for ei handheving av suvereniteten.

Det er vidare viktig å understreka at heller ikkje anna næringsverksemd på Svalbard er utan miljøkonsekvensar. Blant anna vil ein sterk auke av turisttrafikken på Svalbard gå hardt ut over det svært sårbare, arktiske naturmiljøet.

Dersom ein ønskjer eit norsk miljø av ein viss storleik på Svalbard i framtida, er det ikkje gitt at alternativa til koldrift vil vera meir miljøvenlege.

Det må òg vera lov til å peika på at heller ikkje Sosialistisk Venstreparti, som i innstillinga er det einaste partiet som går mot utvinning i Svea Nord, ser ut til å ha noko alternativ til denne verksemda på Svalbard. Det einaste forslaget frå SV er eit uforpliktande fond til omstilling av Svalbardsamfunnet. Vi veit ikkje kva som vil kunna koma ut av eit slikt program.

Venstre vil understreka at spørsmålet om vidare koldrift på Svalbard ikkje er eit enkelt val. Vi meiner likevel at med dei klare føresetnadene som ligg til grunn når det gjeld miljøomsyn og tryggleik, vil det vera forsvarleg å opna for regulær drift i Svea Nord.

Venstre støttar innstillinga.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Inge Ryan (SV): Venstres representant snakket om at det eneste SV har å komme med i denne saken, er forslag om et lite uforpliktende fond.

Jeg må si at et beløp i størrelsesorden 150 mill. kr til et omstillingsprogram på Svalbard ikke er lite. Mener representanten fra Venstre at det er et lite fond? Det er det ene spørsmålet.

SV har hele tida sagt at vi ønsker andre typer aktivitet på Svalbard. Vi har en del konkrete forslag vi kunne ha kommet med, men vi syns ikke det er rett, for da bør både de som i dag bor på Svalbard, og en del fagfolk inn i bildet for å få utredet dette skikkelig, sånn at man kommer opp med noe som er realistisk, og som faktisk kan gjennomføres. Er Vihovde enig i at man bør få en grundig utredning dersom man skal kjøre et slikt omstillingsprogram?

May Britt Vihovde (V): Det har jo foregått ein diskusjon om ein omstillingsprosess på Svalbard gjennom fleire år. Det har vore ein diskusjon om ein skal halda

fram med koldrift, og om ein skal ha koldrift med statleg støtte eller ikkje. Og det har skjedd ei utvikling både når det gjeld forskingsbiten, og når det gjeld utdanningsbiten.

Men det eg ville fram til med kritikken til SV, er at eg synest ikkje dei kjem opp med klare nok alternativ til koldrift. Den diskusjonen har foregått i Svalbard-samfunnet. Det kan godt henda at dei kan halda fram med ein diskusjon om å få til fleire arbeidsplassar, arbeidsplassar som tar dei spesielle miljøomsyn som ein må ta dersom det skal etablerast arbeidsplassar på Svalbard. Men det er ein diskusjon som pågår framleis.

Når det gjeld fondet, synest vi det som SV har kome fram med i innstillinga, er litt for lite forpliktande til at ein kan få skikkelege alternativ til fortsatt koldrift på Svalbard.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Karl-Anton Swensen (Kp): Kystpartiet er meget fornøyd med komiteens tilråding om fortsatt kulldrift på Svalbard.

Kulldriften er avgjørende for fortsatt aktivitet på Svalbard, etter vår oppfatning. I et distriktspolitisk perspektiv er det viktig at denne aktiviteten fortsetter. Man skal også være oppmerksom på at det i all hovedsak er personer fra de tre nordligste fylkene som er sysselsatt på Svalbard, så det anser vi som meget viktig. Når det i tillegg viser seg at kullet i Svea Nord-feltet er av sær god kvalitet og blant det reneste på markedet, samt at driften ikke vil gi synlige inngrep i naturen, kan vi bare tilkjennegi at vi støtter flertallsinnstillingen fra komiteen.

Kystpartiet vil i tillegg støtte forslag nr. 3, fra Senterpartiet, som nå er omgjort til et oversendelsesforslag. Jeg synes det er veldig viktig at man ber Regjeringen se på sikkerheten til sjøs på Svalbard. Ikke bare rundt Svalbard, men også i hele Barentsområdet bør dette ha høy prioritet.

Bendiks H. Arnesen (A): Dagen i dag vil bli en merkedag for Svalbard-samfunnet.

Kulldriften på Svalbard har lange tradisjoner. Det er en kjensgjerning at dette samfunnet er bygd opp med kulldrift som basis. Det som har kommet til etterpå, må betraktes som binæringer.

Omstillingen i Svalbardsamfunnet har vært enorm. Jeg tilhører en generasjon som husker andre forhold på Svalbard godt. Arbeidsstokken var også den gangen meget stabil. De som fikk jobb på Svalbard, var sikret en god inntekt, selv om det innebar hardt arbeid og lange opphold borte fra familie og lokalmiljø. Reisemulighetene og kontaktmulighetene med hjemmet var også sterkt begrenset den gangen. Likevel var Svalbard – da som nå – manges drøm som arbeidsplass.

Også i dag har Svalbard stabil arbeidskraft, og fortsatt er det slik at distriktene i nord er best representert blant arbeidstakerne. Over 70 pst. av de ansatte er fra Nord-Norge, og det er klart at dette har betydning for bosettingen i distriktene i denne landsdelen.

Et stabilt norsk nærvær på Svalbard er en forutsetning for en troverdig og effektiv suverenitetsutøvelse. I denne sammenheng er kulldriften meget viktig. I dag har Svalbard et stort innslag av familier, og der er et aktivt næringsliv og et godt tjenestetilbud. Dette må vi sørge for å opprettholde også i framtiden.

Det er grunn til å glede seg over at vi nå kan videreføre kulldriften på Svalbard uten i framtiden å måtte pøse inn store offentlige pengesummer i driften, men i stedet få inntekter. Ny teknologi og god kullkvalitet gjør at det i framtiden vil være lønnsomt å utvinne kull på Svalbard. I år ventes produksjonen å komme opp i 1,8 millioner tonn fra den nye strossa i Svea Nord. Næringskomiteens medlemmer har ved selvsyn fått se hvordan dette foregår. Arbeidsforhold og effektivitet kan på ingen måte sammenlignes med det som var vanlig gruvedrift for noen få år siden. I dag står operatørene under sikret fjell og kontrollerer maskinene ved hjelp av fjernstyring. Komiteen ble orientert om opplæring, sikkerhetsbestemmelser og verneutstyr. I løpet av de siste årene er det gjennomført et omfattende opplæringsprogram som har resultert i at de fleste av gruvearbeiderne har tatt fagbrev. Vi opplevde en meget positiv arbeidsstokk som var oppriktig glad i arbeidsplassen sin, og som ventet i spenning på avgjørelsen her i Stortinget.

Miljøspørsmål har vært sterkt framme i debatten om videre kulldrift på Svalbard. Kull, olje og naturgass er de fossile energikildene som er mest utbredt på verdensbasis. Det er også slik at dette er den energiformen som er mest problematisk med tanke på utslipp.

Dette skaper selvfølgelig en viktig debatt, men uansett er det slik at denne energiproduksjonen fortsatt vil øke, og det er ikke noe som tilsier at kullet andel vil reduseres. Når vi da vet, som det har vært sagt tidligere i dag, at kull fra Store Norske vil utgjøre 2 promille av verdensproduksjonen, så settes dette i et perspektiv.

Jeg har stor tiltro til de omfattende konsekvensutredninger som er foretatt, og som bl.a. konkluderer med at kull fra Svea er det mest miljøvennlige alternativ sammenliknet med kull fra andre leverandørland.

Jeg er glad for at Stortinget i dag vil vedta videre kulldrift på Svalbard, og at vi nå kan få en langsiktighet for dette vitale gruvesamfunnet. Dette må være en god julehilsen til alle som er på Svalbard, og til oss andre i det norske samfunnet.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Det er med tilfredshet jeg konstaterer at det synes å være bred politisk enighet om de overordnede målene og hovedtrekkene i norsk Svalbard-politikk, og at spørsmålet om den norske kullvirksomheten på Svalbard drøftes på denne bakgrunn.

Flertallet i komiteen støtter Regjeringens forslag om å gi grønt lys for åpning av regulær produksjonsdrift i Svea Nord-feltet etter det opplegget som er omtalt i proposisjonen, og som tilrår at det bevilges 150 mill. kr i ny aksjekapital til denne virksomheten. Gjennom det vedtaket Stortinget gjør i dag, vil vi alle håpe og tro at vi nå legger grunnlaget for en langsiktig videreføring av den norske kullvirksomheten på Svalbard, basert på lønnsom drift.

Norge har viktige nasjonale interesser å ivareta på Svalbard. Disse interessene knytter seg både til opprettholdelse av det norske samfunn på øygruppen, miljøvern, bevaring av ro og stabilitet i området og suverenitetshevdelse. Den norske kullvirksomheten kan derfor ikke betraktes isolert, men må vurderes innen rammen av norsk Svalbard-politikk. Behovet for helårlig aktivitet av et visst omfang, som grunnlag for permanent norsk tilstedeværelse, er et viktig moment i denne sammenheng.

I næringskomiteens innstilling gir et flertall uttrykk for at det er viktig at samfunnet i Longyearbyen blir opprettholdt om lag slik det er i dag, og at samfunnet videreutvikles. Dette må ses i sammenheng med at Norge vil utøve suvereniteten på øygruppen på en måte som sikrer fred, stabilitet, vern av villmarksmiljøet og en ansvarlig ressursforvaltning.

Jeg slutter meg til dette, og vil legge til at den mest troverdige og stabile norske tilstedeværelse på Svalbard sikrer vi ved å legge til rette for og utvikle virksomhet som har et sunt økonomisk fundament.

Store Norske har i mange år vært avhengig av betydelig statlig støtte til drift og investeringer. De fleste er enige om at en slik situasjon ikke kan fortsette. Forslaget i proposisjonen om å gi grønt lys til produksjonsdrift i Svea Nord er basert på at Store Norskes kullvirksomhet skilles ut i et eget heleid datterselskap som kan drives på et forretningsmessig grunnlag og uten statlig støtte. Med den egenkapital som nå tilføres selskapet, og den fleksibiliteten som selskapet gis til å tilpasse de årlige produksjonsvolumer til markedsutviklingen, bør selskapet nå kunne stå på egne ben økonomisk. Når jeg ser den imponerende innsatsen og entusiasmen som har blitt lagt ned i prosjektet fra alle ansatte i Store Norske så langt, har jeg den absolutt største forhåpning om at selskapet skal klare denne utfordringen.

Et flertall i utenrikskomiteen sier seg enig i at norsk gruvedrift på Svalbard bør være lønnsom, og understreker – som Regjeringen også gjør i proposisjonen – at ved en eventuell avvikling

«vil staten som eier måtte foreta en grundig og helhetlig vurdering av hvorledes norske interesser på Svalbard best kan ivaretas, også i forhold til Svalbardtraktatens bestemmelser.»

Med det vedtak som Stortinget fatter i dag, vil vi forhåpentligvis ikke stå overfor en slik problemstilling i overskuelig fremtid. Dersom det allikevel skulle skje, kan vi med tilfredshet konstatere at det er bred enighet om den type vurderinger som da må foretas.

Når kulldriften nå blir permanent, må hensynet til sikkerhet og miljø tillegges avgjørende vekt. Kullvirksomheten skal foregå innen miljømessige rammebetingelser, fastsatt av miljøvernmyndighetene, og i samsvar med reglene i svalbardmiljøloven. Og som komitelederen sa i sitt innlegg: Man har vurdert de negative konsekvensene opp mot de positive. Regjeringens syn fremgår av proposisjonen og for så vidt også av komiteens innstilling.

Jeg har notert meg at et flertall i komiteen anmoder Regjeringen om å vurdere om miljø sikkerheten blir bed-

re ivaretatt dersom det innføres losplikt for kullskipningene. Dette spørsmålet vil selvsagt bli fulgt opp.

Dersom Stortinget i dag treffer vedtak i tråd med tilrådingen fra et flertall i komiteen, vil jeg starte oppfølgingen av vedtaket på en generalforsamling i Store Norske som det er innkalt til allerede i morgen. Der vil kapitalutvidelsen bli vedtatt. Etter det vil det i stor grad være opp til selskapet selv.

Når det gjelder forslagene fra Senterpartiet – forslagene nr. 2, 3 og 4 – som nå er omgjort til oversendelsesforslag, ser jeg, i likhet med andre talere, at det er viktige problemstillinger som der tas opp. Og det er uttrykk for et engasjement for å sikre sjøfarten rundt Svalbard i sin alminnelighet, ikke bare i forbindelse med kulltransport. Det er ting jeg definitivt skal ta med meg videre.

J o r g e n K o s m o hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Åsa Elvik (SV): Det gjorde inntrykk på meg å besøke Svalbardsamfunnet for første gong, og det gjorde inntrykk å vere inne i gruva i Svea og sjå moderne og effektiv utnytting av kol. Men eg hadde ikkje gjort jobben min om eg ikkje var i stand til å setje desse inntrykka i perspektiv då eg kom heim. Eg må dessverre innrømme at eg er usikker på om stortingsfleirtalet har tatt den oppgåva like mykje på alvor som SV har gjort.

Det verkar som om det ikkje er grenser for kor mykje pengar stortingsfleirtalet er villig til å bruke på miljøfiendtleg produksjon i dette landet. Eg skulle verkeleg ønskje at stortingsfleirtalet i staden var villig til å bruke pengane på omstilling til eit meir berekraftig næringsliv. Om vi hadde brukt desse 150 mill. kr på ein annan måte, er eg sikker på at vi kunne fått til masse spennande på Svalbard, noko som er ein smule meir framtidretta enn koldrift.

Eg må seie at stortingsfleirtalet si bagatellisering av dei klimamessige konsekvensane uroar meg. Eg trudde det berre var eitt parti på Stortinget som ikkje trur på drivhuseffekten, no lurar eg.

Det har ikkje vore mykje tvil å spore i denne debatten. Fleirtalet verkar heilag overtydd om at koldrift er den einaste måten å hevde norsk suverenitet på Svalbard på. Eg synest denne skråsikkerheita er litt pussig. Vi har konklusjonen frå Steinnes-utvalet å ta omsyn til dersom vi vil. Der var konklusjonen at vidareføring av koldrifta ikkje var nødvendig for å halde oppe busetjinga for å hevde norsk suverenitet. Eg er overraska over at stortingsfleirtalet er så overtydd om at det motsatte er tilfellet.

Eg har full forståing for at Svalbardsamfunnet feirar denne dagen. Det er ikkje samfunnet sin kamp for å overleve SV er motstandar av, tvert imot. Vi ønskjer berre at denne overlevinga skal kunne skje på ein meir framtidretta måte. Når det er sagt, vil eg likevel nytte høvet til å gratulere samfunnet med dagen. Sjølv sagt er også SV glade for at saka får ei avklaring, sjølv om eg er overtydd

om at vårt forslag ville ha vore ein like god garanti for at samfunnet skal overleve, og ein mykje betre garanti for at Noreg faktisk tar dei internasjonale klimaforpliktingane på alvor.

Øystein Hedstrøm (FrP): Jeg vil vise til saksordfører Lodve Solholms innlegg om hvor flertallet står. Også Fremskrittspartiet er med i flertallet når det gjelder hva som er ønskelig for den videre utviklingen på Svalbard.

Jeg sier meg også enig med representanten Bendiks Arnesen i at dette må være den største julegaven som Svalbardsamfunnet kan få, fordi det skapes sikkerhet om den fremtidige utviklingen. Men det er en forutsetning som legges til grunn, og det er at dette stort sett skal drives bedriftsøkonomisk lønnsomt.

Fremskrittspartiet støtter vanligvis ikke forslag om offentlig tilskudd til ulønnsom statsdrevet industri, men vi har gjort ett unntak. I alle år har vi støttet gruvevirksomheten på Svalbard fordi det har med suverenitet over øygruppen å gjøre. Den lange linjen i norsk svalbardpolitikk har helt siden Svalbardtraktaten av 1920 vært å sikre et troverdig norsk styre. Dette er i første rekke oppnådd gjennom en konsekvent etterlevelse av traktatens bestemmelser og opprettholdelse av norsk virksomhet, der kulldriften har vært avgjørende og helt sentral. Likevel har virksomheten slik den har utviklet seg, blitt kostbar, med en utgift på mange hundre tusen kroner i netto pr. innbygger. Derfor har det også vært slik i Fremskrittspar-

tiet at vi fra tid til annen har diskutert om det har vært alternative løsningsmodeller og utviklingsbaner som har vært hensiktsmessige for Svalbardsamfunnet.

Når nå løsningen med Svea Nord har utkrystallisert seg som et realistisk alternativ, er vi glade for det. Jeg støtter innleggene fra flertallet i denne salen, og den argumentasjon som her er ført i marken.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 8. (Votering, se side 1238)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Det skal votes over sakene nr. 2–4 og nr. 8. Det foreligger ikke noe voteringstema i sak nr. 1, og sakene nr. 5–7 vil bli behandlet i et senere møte, sannsynligvis den 10. januar 2002.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Jan Tore Sanner på vegne av Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre
- forslagene nr. 2 og 3, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet

Det votes først over forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet:

«a

På statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1690		Ekstraordinær skattefri utbetaling:	
	70 (NY)	Refusjon av for mye innbetalt skatt, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	3 250 000 000
	71 (NY)	Bevilgning til likemannsarbeid, bevilges med	250 000 000

b

Bevilgningen over kap. 1690 post 70 fordeles med kr 1 000 i skattefri utbetaling til alle lønnede og trygdede.

c

Bevilgningen over kap. 1690 post 71 fordeles slik:

1. Frelsesarmeen tildeles 50 mill. kroner.
2. 200 mill. kroner fordeles til likemannsarbeid til frivillige humanitære og sosiale organisasjoner etter samme fordelingsnøkkel som i Sosial- og helsedepartementets tildeling av likemannsmidler ved tildelingen 19. juni 2001.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 86 mot 16 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.12.10)

Presidenten: Det votes så over forslag nr. 1, fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder: «På statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
5800		Statens Petroleumsfond (jf. kap. 2800):	
	50	Overføringer fra fondet, nedsettes med	11 602 892 000
		fra kr 11 958 000 000 til kr 355 108 000»	

Jan Tore Sanner har bedt om ordet.

Jan Tore Sanner (H): Det forslaget henger i og for seg sammen med at samarbeidspartiene vil stemme imot økningen på kap. 248 post 21, slik det fremkommer av innstillingen. Hvis vårt forslag der faller, vil det også være naturlig å trekke forslag nr. 1.

Presidenten: Ja, presidenten er innforstått med dette. Presidenten trodde jo at denne saken var avklart under en debatt tidligere i uken, men når partiene ønsker å fremsette det forslaget nok en gang, skal de få votert over det. Derfor voterer det over forslag nr. 1.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 62 mot 40 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.13.37)

Presidenten: Presidenten går ut fra at man, når vi kommer fram til voteringen over romertallene, kan forholde seg til det.

Det skal så voterer over forslag nr. 2, fra Fremskrittspartiet, og som i og for seg har sammenheng med det som ble referert av Jan Tore Sanner. Forslaget lyder:

«På statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endring:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
5800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):	
	50	Overføringer fra fondet, nedsettes med	8 048 892 000
		fra 11 958 000 000 til 3 909 108 000 »	

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet ble med 87 mot 15 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 13.14.42)

Komiteen hadde innstillet:

I

I statsbudsjettet for 2001 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
U t g i f t e r :			
20		Statsministerens kontor (jf. kap. 3020):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	2 000 000
		fra kr 48 995 000 til kr 50 995 000	
21		Statsrådet (jf. kap. 3021):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	16 000 000
		fra kr 82 500 000 til kr 98 500 000	
248		Særskilte IKT-tiltak i utdanningen	
	21	(NY) Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , bevilges med	15 000 000
300		Kulturdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	606 000
		fra kr 72 292 000 til kr 72 898 000	
305		Lotteritilsynet (jf. kap. 3305):	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	12 300 000
		fra kr 45 308 000 til kr 33 008 000	
320		Allmenne kulturformål:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med	429 000
		fra kr 35 120 000 til kr 34 691 000	
	82	(NY) Tilskudd til egenkapital/stiftelseskapital, bevilges med	50 000 000
552		Nasjonale programmer og tiltak for regional utvikling:	
	90	SIVA – innskuddskapital, <i>kan overføres</i> , forhøyes med	1 225 000 000
		fra kr 175 000 000 til kr 1 400 000 000	
967		Investeringselskap:	
	90	Aksjekapital, nedsettes med	2 450 000 000
		fra kr 2 450 000 000 til kr 0	
990		Industri- og forsyningsberedskap (jf. kap. 3990):	
(NY)	22	Spesielle innkjøp, <i>kan overføres</i> , bevilges med	2 500 000
1020		Havforskningsinstituttet (jf. kap. 4020):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med	10 000 000
		fra kr 160 436 000 til kr 170 436 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner
1425		Vilt- og fisketiltak (jf. kap. 4425):	
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 13 500 000 til kr 13 000 000	500 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning (jf. kap. 4427):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 113 066 000 til kr 114 391 000	1 325 000
	70	Tilskudd til kalking og lokale fiskeformål, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 100 200 000 til kr 104 200 000	4 000 000
	72	Erstatninger for rovviltskader, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 80 702 000 til kr 85 702 000	5 000 000
	73	Forebyggende tiltak mot rovviltskader og omstillingstiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 40 000 000 til kr 38 675 000	1 325 000
1441		Statens forurensningstilsyn (jf. kap. 4441):	
	76	Refusjonsordninger, nedsettes med fra kr 56 000 000 til kr 42 500 000	13 500 000
1442 (NY)	73	Miljødata, forurensning og miljøeffektivitet: Oppfyllelse av garantiansvar for miljøvernlån, bevilges med	2 341 000
1610		Toll- og avgiftsetaten (jf. kap. 4610):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 790 860 000 til kr 803 560 000	12 700 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 41 250 000 til kr 36 250 000	5 000 000
1618		Skatteetaten (jf. kap. 4618):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 2 913 850 000 til kr 2 914 300 000	450 000
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 284 800 000 til kr 298 700 000	13 900 000
1634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 4634):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 165 280 000 til kr 173 380 000	8 100 000
1651		Statsgjeld, avdrag og innløsning:	
	90	Avdrag på innenlandsk statsgjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 43 388 400 000 til kr 41 888 400 000	1 500 000 000
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 5 557 343 000 til kr 50 307 000	5 507 036 000
2315		Lønnsregulering for arbeidstakere i det statlige tariffområdet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 41 801 000 til kr 0	41 801 000
2420 (NY)	90	Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 5320 og 5620): Innskuddskapital, bevilges med	1 225 000 000
2800	50	Statens petroleumsfond (jf. kap. 5800): Overføring til fondet, forhøyes med fra kr 188 980 000 000 til kr 242 199 425 000	53 219 425 000
(NY)	90	Finansposter overført til fondet, bevilges med	14 190 600 000
I n n t e k t e r :			
3300 (NY)	1	Kulturdepartementet (jf. kap. 300): Ymse inntekter, bevilges med	177 000
3305	2	Inntekter fra spill og lotterier (jf. kap. 305): Gebyr, nedsettes med fra kr 51 500 000 til kr 39 200 000	12 300 000
4065	2	Fyrtjenesten (jf. kap. 1065): Alminnelig kystgebyr, forhøyes med fra kr 70 450 000 til kr 70 870 000	420 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner
4066		Lostjenesten (jf. kap. 1066):	
	1	Losgebyr, forhøyes med fra kr 374 600 000 til kr 377 200 000	2 600 000
4067		Trafikksentraler (jf. kap. 1067):	
	1	Sikkerhetsgebyr Grenland, forhøyes med fra kr 6 080 000 til kr 6 125 000	45 000
	2	Sikkerhetsgebyr Sture og Mongstad, forhøyes med fra kr 5 130 000 til kr 5 170 000	40 000
	4	Sikkerhetsgebyr trafikksentral Oslofjorden, forhøyes med fra kr 11 540 000 til kr 11 625 000	85 000
4425		Refusjoner fra Viltfondet og Statens fiskefond (jf. kap. 1425):	
	52	Statens fiskefond, nedsettes med fra kr 29 500 000 til kr 29 000 000	500 000
4618 (NY)		Skatteetaten (jf. kap. 1618):	
	2	Andre inntekter, bevilges med	18 000 000
	7	Gebyr for bindende forhåndsuttalelser, nedsettes med fra kr 1 900 000 til kr 250 000	1 650 000
4634		Statens innkrevingsentral (jf. kap. 1634):	
	2	Refusjoner, forhøyes med fra kr 11 500 000 til kr 19 600 000	8 100 000
	81	Bøter, inndragninger, forhøyes med fra kr 550 000 000 til kr 565 000 000	15 000 000
	84	Gebyr ved for sent innsendt regnskap m.m., forhøyes med fra kr 56 000 000 til kr 71 000 000	15 000 000
	85	Misligholdte lån i Statens lånekasse for utdanning, forhøyes med fra kr 85 000 000 til kr 90 000 000	5 000 000
5309		Tilfeldige inntekter:	
	29	Ymse, nedsettes med fra kr 2 055 166 000 til kr 718 313 000	1 336 853 000
5322		Statens miljøfond, avdrag:	
	91	Innbetaling av avdrag, forhøyes med fra kr 5 000 000 til kr 8 000 000	3 000 000
5341		Avdrag på utestående fordringer:	
	91	Alminnelige fordringer, nedsettes med fra kr 30 521 000 til kr 4 715 000	25 806 000
(NY) 5501		Avdrag på lån til Jugoslavia, bevilges med	5 200 000
		Skatter på formue og inntekt:	
	70	Toppskatt mv., forhøyes med fra kr 18 171 000 000 til kr 19 000 000 000	829 000 000
	72	Fellesskatt, forhøyes med fra kr 74 954 000 000 til kr 86 500 000 000	11 546 000 000
5506		Avgift av arv og gaver:	
	70	Avgift, forhøyes med fra kr 1 120 000 000 til kr 1 320 000 000	200 000 000
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum:	
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt, forhøyes med fra kr 34 900 000 000 til kr 41 400 000 000	6 500 000 000
	72	Særskatt på oljeinntekter, forhøyes med fra kr 56 400 000 000 til kr 64 200 000 000	7 800 000 000
	73	Produksjonsavgift, forhøyes med fra kr 1 700 000 000 til kr 2 600 000 000	900 000 000
	74	Arealavgift mv., nedsettes med fra kr 1 200 000 000 til kr 1 000 000 000	200 000 000
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinentalsokkelen:	
	70	Avgift, nedsettes med	200 000 000

Kap.	Post	Formål:	Kroner
		fra kr 3 100 000 000 til kr 2 900 000 000	
5511		Tollinntekter:	
	70	Toll, nedsettes med	632 000 000
		fra kr 2 362 000 000 til kr 1 730 000 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.:	
	70	Avgift, forhøyes med	1 000 000 000
		fra kr 128 100 000 000 til kr 129 100 000 000	
5526		Avgift på alkohol:	
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m., nedsettes med	123 000 000
		fra kr 4 863 000 000 til kr 4 740 000 000	
	72	Produktavgift på øl, nedsettes med	163 000 000
		fra kr 3 923 000 000 til kr 3 760 000 000	
5531		Avgift på tobakkvarer:	
	70	Avgift, nedsettes med	575 000 000
		fra kr 7 775 000 000 til kr 7 200 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.:	
	71	Engangavgift på motorvogner m.m., nedsettes med	543 000 000
		fra kr 10 343 000 000 til kr 9 800 000 000	
	72	Årsavgift, forhøyes med	16 000 000
		fra kr 5 284 000 000 til kr 5 300 000 000	
	73	Vektårsavgift, forhøyes med	2 000 000
		fra kr 343 000 000 til kr 345 000 000	
	75	Omregistreringsavgift, forhøyes med	37 000 000
		fra kr 1 563 000 000 til kr 1 600 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift), nedsettes med	103 000 000
		fra kr 4 203 000 000 til kr 4 100 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.:	
	71	Avgift på båtmotorer, forhøyes med	28 000 000
		fra kr 97 000 000 til kr 125 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft:	
	70	Forbruksavgift, nedsettes med	130 000 000
		fra kr 6 530 000 000 til kr 6 400 000 000	
5542		Avgift på mineralolje mv.:	
	70	Avgift på mineralolje, forhøyes med	107 000 000
		fra kr 693 000 000 til kr 800 000 000	
	71	Avgift på smøreolje, nedsettes med	14 000 000
		fra kr 99 000 000 til kr 85 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.:	
	70	CO ₂ -avgift, nedsettes med	355 000 000
		fra kr 3 905 000 000 til kr 3 550 000 000	
	71	Svovelavgift, nedsettes med	41 000 000
		fra kr 171 000 000 til kr 130 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall:	
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall, nedsettes med	41 000 000
		fra kr 491 000 000 til kr 450 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier:	
	70	Trikloretten (TRI), nedsettes med	13 000 000
		fra kr 23 000 000 til kr 10 000 000	
	71	Tetrakloretten (PER), nedsettes med	10 000 000
		fra kr 15 000 000 til kr 5 000 000	
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift:	
	70	Avgift, nedsettes med	88 000 000
		fra kr 868 000 000 til kr 780 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.:	

Kap.	Post	Formål:	Kroner
	70	Avgift på alkoholfrie kullsyreholdige drikkevarer, nedsettes med fra kr 962 000 000 til kr 890 000 000	72 000 000
5557		Avgift på sukker:	
	70	Avgift, nedsettes med fra kr 252 000 000 til kr 230 000 000	22 000 000
5558		Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.:	
	70	Produktavgift, forhøyes med fra kr 27 000 000 til kr 32 000 000	5 000 000
5559		Avgift på drikkevareemballasje:	
	70	Grunnavgift på engangsemballasje, forhøyes med fra kr 339 000 000 til kr 356 000 000	17 000 000
	72	Miljøavgift på plast, nedsettes med fra kr 72 000 000 til kr 21 000 000	51 000 000
	73	Miljøavgift på metall, forhøyes med fra kr 21 000 000 til kr 109 000 000	88 000 000
	74	Miljøavgift på glass, forhøyes med fra kr 32 000 000 til kr 41 000 000	9 000 000
5565		Dokumentavgift:	
	70	Avgift, forhøyes med fra kr 2 500 000 000 til kr 2 800 000 000	300 000 000
5580		Avgift på flyging av passasjerer:	
	72	Avgift, nedsettes med fra kr 1 490 000 000 til kr 1 350 000 000	140 000 000
5581		Avgift på utstyr for opptak og/eller gjengivelse av lyd eller bilder mv.:	
	70	Avgift på kassetter, nedsettes med fra kr 4 000 000 til kr 0	4 000 000
	72	Avgift på radio- og fjernsynsmateriell mv., nedsettes med fra kr 22 000 000 til kr 0	22 000 000
5583		Særskilte avgifter m.v. i bruk av frekvenser:	
	70	Inntekter fra telesektoren, forhøyes med fra kr 118 000 000 til kr 292 000 000	174 000 000
5605		Renter av statskassens kontantbeholdning og andre fordringer:	
	83	Av alminnelige fordringer, forhøyes med fra kr 50 000 000 til kr 650 000 000	600 000 000
	86	Av statskassens foliokonto i Norges Bank, forhøyes med fra kr 5 073 000 000 til kr 5 200 000 000	127 000 000
5700		Folketrygdens inntekter:	
	71	Trygdeavgift, forhøyes med fra kr 53 160 000 000 til kr 54 100 000 000	940 000 000
	72	Arbeidsgiveravgift, forhøyes med fra kr 73 900 000 000 til kr 75 100 000 000	1 200 000 000
5800		Statens petroleumsfond (jf. kap. 2800):	
	50	Overføring fra fondet, nedsettes med fra kr 11 958 000 000 til kr 409 108 000	11 548 892 000
5999		Statslånemidler:	
	90	Lån, nedsettes med fra kr 61 047 000 000 til kr 60 176 000 000	871 000 000

II

Stortinget samtykker i at folketrygdens finansieringsbehov for 2001 dekkes ved statstilskudd.

III

Merinntektsfullmakt

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2001 kan overskride bevilgningen under kap. 1618 post 1 mot tilsvarende merinntekter under kap. 4618 post 2.

IV

Tilføyelse av stikkordet «kan overføres»

Stortinget samtykker i at stikkordet «kan overføres» tilføyes bevilgningene under følgende kapitler og poster i statsbudsjettet for 2001:

1. kap. 1060 Kystadministrasjon post 1 Driftsutgifter
2. kap. 1426 Statens naturoppsyn post 71 Bru til Tautra
3. kap 1465 Statens kjøp av tjenester i Statens kartverk post 21 Betaling for statsoppdrag

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at rammen for tilsagn utover bevilgning i statsbudsjettet 2001 under

1. kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 32 Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, blir redusert med 36,0 mill. kroner fra 78,5 mill. kroner til 42,5 mill. kroner.
2. kap. 1427 Direktoratet for naturforvaltning post 33 Statlige erverv, barskogvern, blir økt med 7,0 mill. kroner fra 179,8 mill. kroner til 186,8 mill. kroner.

VI

Garanti for dekning av utgifter og erstatninger

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i avtale med Nordisk Investeringsbank om forvaltning av tilskudd til modernisering av Kola gruve og metallurgiske selskap, påtar seg å dekke omkostninger og erstatningsansvar som banken uten egen uaktsomhet måtte pådra seg, som følge av krav fra tredjepart i forbindelse med gjennomføring av avtalen.

Presidenten: Presidenten vil først la votere separat over kap. 248 under I.

Det antas at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ønsker å stemme imot.

V o t e r i n g :

1. Komiteens innstilling til kap. 248 under I bifaltes med 62 mot 40 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.15.20)
2. Komiteens innstilling til de resterende kapitler under I, og II–IV bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram to forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Gjermund Hagesæter på vegne av Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 2, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet

Det voterer over forslag nr. 2, fra Senterpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til regelverk som åpner for skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet til allmenn nytte av ikke-kommersiell karakter.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 6 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voterer over forslag nr. 1, fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet:

«Stortinget ber Regjeringen om snarest å legge frem forslag om betydelig økning av fradragsberettiget beløp ved gave til frivillige organisasjoner.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 78 mot 24 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.16.40)

Komiteen hadde innstillet:

Dokument nr. 8:20 (2001-2002) – forslag fra stortingsrepresentantene Åslaug Haga og Morten Lund om å opprette en ordning med skattefritak for gaver som gis via lokale dugnadsfond til lokal organisasjon som driver virksomhet av ikke-kommersiell karakter – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

Stortinget samtykker i å sette i kraft en avtale mellom Kongeriket Norge og Republikken Chile med formål å hindre dobbeltbeskatning og å forebygge unndragelse med hensyn til skatter av inntekt og formue, underskrevet i Santiago 26. oktober 2001.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Sakene 5, 6 og 7 utgår etter vedtak ved starten av dette møtet.

Votering i sak nr. 8

Presidenten: Under debatten er det satt fram fire forslag. Det er

- forslag nr. 1, fra Inge Ryan på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 2–4, fra Marit Arnstad på vegne av Senterpartiet

Under debatten har forslagsstilleren gjort om forslagene fra Senterpartiet til oversendelsesforslag, og de vil bli endret i tråd med dette. Forslag nr. 2, fra Senterpartiet, lyder med endret tekst:

«Det henstilles til Regjeringen om at losplikten gjøres gjeldende for Svalbard. Regjeringen bes fremme en egen sak for hvordan dette skal organiseres og finansieres.»

Forslag nr. 3, fra Senterpartiet, lyder med endret tekst:

«Det henstilles til Regjeringen å komme tilbake til Stortinget med sak om sikkerhet til sjøs på Svalbard.»

Forslag nr. 4, fra Senterpartiet, lyder med endret tekst:

«Det henstilles til Regjeringen å sette krav til fraktoperatørene på Svalbard om å benytte marin diesel etter en eventuell overgangsordning.»

Disse tre forslagene er nå alle i sin form oversendelsesforslag, og presidenten vil foreslå at de oversendes Regjeringen uten realitetsvotering. – Det anses bifalt.

Forslag nr. 1, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering. Forslaget lyder:

«Stortinget etablerer ikke varig kulldrift i Svea Nord. Stortinget ber Regjeringa i samarbeid med Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S avvikle gruve-drifta i Svea Nord over en 5-årsperiode.

Stortinget ber Regjeringa om å iverksette et omstillingsprogram av Svalbardsamfunnet.

Stortinget ber Regjeringa sette ned en gruppe bestående av medlemmer fra lokalbefolkningen, Svalbard Næringsutvikling AS, Norges forskningsråd, SND, relevante forskningsmiljøer, markedsinstitutter, miljøorganisasjoner, forbrukerorganisasjoner, næringsliv fra Fastlands-Norge og evt. andre relevante miljøer for å utforme en programskisse som blant annet tar hensyn til krav om i) utvikling og anvendelse av miljøvennlige produkter og/eller prosesser, og ii) kommersialisering.

Stortinget ber Regjeringa komme tilbake til Stortinget med det økonomiske opplegget på egnet måte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti ble med 86 mot 15 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 13.18.43)

Komiteen hadde innstillet:

I

På statsbudsjettet for 2001 blir det gjort følgende endringer:

Kap.	Post	Formål:	Kroner
951	90 (ny)	Nærings- og handelsdepartementet Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS Aksjekapital, bevilges med	150 000 000

II

Stortinget samtykker i at Store Norske Spitsbergen Kulkompani A/S igangsetter drift i Svea Nord-feltet på Svalbard, etter det opplegg som er skissert i selskapets forretningsplan og som er omtalt i proposisjonen.

Presidenten: Presidenten antar at Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 84 mot 15 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 13.19.11)

S a k n r . 9

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke noe referat.

Presidenten benytter anledningen til å ønske alle representantene, alle ansatte i Stortinget og i de politiske gruppene på Stortinget samt medlemmene av presseløsningen, selv om de ikke er tilstede, en virkelig god jul, forhåpentligvis en fredfull julehelg og en god start på det nye året.

Møtet hevet kl. 13.20.